

Önkormányzati Hírlevél

2023. évi 11. szám

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

Megjelent: 2023. október 30.

Tartalomjegyzék

Szerkesztői rovat.....	3
FIGYELMÜKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXVI. ÉVFOLYAM 3. SZÁMÁT	3
Jogszabályfigyelő.....	4
Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktussal összefüggő jogszabályfigyelő	5
ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK	5
TOVÁBBI JOGSZABÁLYOK, INTÉZKEDÉSEK	6
A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései.....	8
Jelentések, tájékoztatók.....	14
KISLÉPTÉKŰ, TERMÉSZETES VÍZMEGTARTÁS ERDÉLYBEN – 3. NEMZETKÖZI TANULMÁNYÚT A NYÁRÁD FOLYÓ VÖLGYÉBEN	14
VÁROSI POLGÁRMESTEREK RANDEVÚJA.....	19
NEMZETI ÜNNEPÜNK ALKALMÁBÓL ELISMERÉSEKET ADOTT ÁT A BELÜGYMINISZTER	21
TÁRUL AZ EGÉSZSÉGABLAK.....	21
VAN ELÉG FÉRŐHELY A HAJLÉKTALANOK SZÁMÁRA	22
SIKERES PROGRAM A FOGVATARTOTTAK REINTEGRÁCIÓJÁÉRT	23
A FŰTÉSI SZÉZONBAN TÖBB A LAKÁSTŰZ ÉS A SZÉN-MONOXID-MÉRGEZÉS	24
ÚJ KATASZTRÓFAVÉDELMI TESZT.....	25
BŐVÜLT A HUNGARIKUMOK GYŰJTEMÉNYE ÉS A MAGYAR ÉRTÉKTÁR	25
MEGFELELŐ MENNYISÉGBEN ÉS MINŐSÉGBEN IS RENDELKEZÉSRE ÁLL A TŰZIFA	26
OKTÓBER 1-TŐL TÖBB HELYEN, INGYENESEN LEADHATÓK A HULLADÉKKÁ VÁLT GUMIABRONCSOK	27
JANUÁR ELSEJÉTŐL MAGYARORSZÁGON IS ELINDUL A KÖTELEZŐ VISSZAVÁLTÁSI RENDSZER....	27
IDÉN 15. ALKALOMMAL RENDEZIK MEG AZ EURÓPAI HULLADÉKCSÖKKENTÉSI HETET	29
.....	29
DEMENCIA-AKCIÓTERVET TERJESZT A KORMÁNY ELÉ A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM.....	30
A KÖZMŰVELŐDÉSI TERÜLET IRÁNYT MUTAT A MÚZEUMI, KÖNYVTÁRI ÉS A MŰVÉSZETI TERÜLETEKNEK.....	30
MIÉRT FOROG A VÍZKÖRFORGÁS KÖRÜL A VILÁG?.....	31
A MEGELŐZÉS ÉS AZ ALKALMAZKODÁS A KULCS AZ ÉGHAJLATI VÁLTOZÁSOKHOZ.....	33
TELEPÜLÉSBIZTONSÁGI MENEDZSER SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK INDUL 2024 FEBRUÁRJÁBAN	35
ÁSZ hírek.....	35
FÓKUSZBAN A VIZEK VÉDELME.....	35
SÚLYOS GAZDÁLKODÁSI SZABÁLYTALANSÁGOKAT TÁRT FEL AZ ÁSZ HÁROM, A LEGSZEGÉNYEBB TELEPÜLÉSEK KÖZÉ TARTOZÓ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNÁL	35
Tudásműhely.....	37
KÖZSZOLGÁLATI PROTOKOLL 2. RÉSZ – NÉHÁNY ALAPKÉRDÉS A HIVATALI MINDENNAPOKBÓL	37

Tegeződés-magázódás.....	37
Bemutakozás-bemutató.....	37
Szóbeli-írásbeli kommunikáció.....	38
Általános öltözködési szabályok és a legtipikusabb hibák.....	39
A férfi hivatalos megjelenésének legfontosabb részei.....	39
A nő hivatalos megjelenésének legfontosabb részei.....	40
KÖZSZOLGÁLATI PROTOKOLL 3. RÉSZ – A JELKÉPEK SZEREPE A PROTOKOLLBAN, NÉHÁNY FONTOSABB RENDEZVÉNY-SZERVEZÉSI SZABÁLY A HELYI ÖNKORMÁNYZATNÁL.....	42
Magyarország nemzeti jelképei.....	43
Rendezvény-szervezési szabályok az önkormányzatoknál.....	44
Nemzeti ünnepek keretei.....	44
<i>Fókuszban az IKIR – Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer.....</i>	47
ÚJONNAN CSATLAKOZTATOTT SZAKRENDSZEREK BEMUTATÁSA- TÁJÉKOZTATÓ A KULTURÁLIS STATISZTIKAI ADATOK IKIR RENDSZERBE TÖRTÉNŐ INTEGRÁLÁSÁRÓL.....	47
<i>Figyelmébe ajánljuk.....</i>	50
VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL.....	50
<i>Pályázati lehetőségek.....</i>	51
ÉRTÉK VAGY! DÍJ.....	51
MEGNYÍLTAK A ROMA KÖZÖSSÉGEKET TÁMOGATÓ ÉS AZ ESÉLYTEREMTÉST ELŐSEGÍTŐ PÁLYÁZATI FORRÁSOK.....	52
A „KINCSES KULTÚRÓVODA” CÍMRE LEHET PÁLYÁZNI.....	53
MEGJELENT A NEA 2024 PÁLYÁZATI KIÍRÁSA.....	54
PÁLYÁZAT ÉLMÉNY- ÉS SZABADIDŐSPORT PROGRAMOK TÁMOGATÁSÁRA.....	54
ORSZÁGOS FUTÓPÁLYA-ÉPÍTÉSI PROGRAM 2024.....	55
<i>Pályázati hírek.....</i>	56
TÖBBLETFORRÁSBAN RÉSZESÜL A HUNGARIKUM PÁLYÁZAT.....	56
A 2023-AS ÉVBEN AZ ÉV TÁJHÁZA A KISKŐRÖSI SZLOVÁK TÁJHÁZ.....	57
TÖBB MINT 36 EZER FÁT ÜLTETTEK EL EDDIG A TELEPÜLÉSFÁSÍTÁSI PROGRAMBAN.....	59

Szerkesztői rovat

FIGYELMÜKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXVI. ÉVFOLYAM 3. SZÁMÁT

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXVI. évfolyam 3.** (2023. III. negyedévi) **száma**. A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője).

The screenshot shows the 'DOKUMENTUM' section of the Hungarian Government Portal. The main heading is 'Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke (2023. III. negyedév)'. Below this, there is a sub-heading '2023.10.18. Belügyminisztérium Tevékenységére, működésére vonatkozó adatok'. A 'Dokumentumok letöltése' button is visible. The page contains a grid of document entries, each with a title, a date (2023.10.18.), and a 'File letöltése' button. The titles include 'V_jogszabalyok_jegyzeke_2023_0930', 'U_szocialis_es_gyarmugyi_agazat_2023_0...', 'U_penzugyi_agazat_2023_0930', 'U_igazsagugyi_agazat_2023_0930', 'U_epitesugyi_teruletfeljesztési_es_kulturális', 'U_belugyi_agazat_2023_0930', 'T_szocialis_es_gyarmugyi_agazat_2023_05', and 'T_penzugyi_agazat_2023_0930'.

(A fenti mező hiperhivatkozást tartalmaz, amely közvetlen elérést biztosít a kiadványunkat tartalmazó weboldalhoz.)

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jogszabályfigyelő

IGAZSÁGÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2023. évi LXI. törvény egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról

A jogszabály lényege: Az igazgatási szünetről szóló 2023. évi XXVI. törvény módosítása pontosítja az igazgatási szünet időtartamának egyes eljárások határidejére gyakorolt hatását.

Hatálybalépés: 2023. november 1. és más időpontok **Magyar Közlönyben való megjelenés:** [2023. évi 136. szám](#), 7735. o. (2023. szeptember 27.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 453/2023. (X. 5.) Korm. rendelet a minimálbér és garantált bérminimum, valamint a pedagógusok bérének 2023. január 1-jétől történő emeléséhez a települési önkormányzatok számára biztosítandó támogatásról szóló 68/2023. (III. 10.) Korm. rendelet módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály rendelkezik arról, hogy a benne módosított fajlagos összegek alapján módosuló támogatási összeg időarányos részét 2023. november 15-éig kell folyósítani az önkormányzatok részére.

Hatálybalépés: 2023. október 6. **Magyar Közlönyben való megjelenés:** [2023. évi 142. szám](#), 7883. o. (2023. október 5.)

Lezárva: 2023. október 24.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. Az **októberben** megjelent indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu, valamint a **Nemzeti Jogszabálytár** oldalain.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktussal összefüggő jogszabályfigyelő

ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK

477/2023. (X. 26.) Korm. rendelet veszélyhelyzettel összefüggő intézkedésről

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1.§ Hatályát veszti az egyes intézmények veszélyhelyzeti működéséről szóló 353/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet.
- 2.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Megjelent a Magyar Közlöny 2023. évi 152. számában.

471/2023. (X. 25.) Korm. rendelet

a köznevelési és szakképző intézményben ideiglenes védelemre jogosult tanulók fejlesztésének, nevelésének-oktatásának megvalósítása érdekében szükséges finanszírozásról szóló 299/2022. (VIII. 9.) Korm. rendelet és az egyes önkormányzati támogatásokkal kapcsolatos államháztartási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 478/2022. (XI. 24.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A köznevelési és szakképző intézményben ideiglenes védelemre jogosult tanulók fejlesztésének, nevelésének-oktatásának megvalósítása érdekében szükséges finanszírozásról szóló 299/2022. (VIII. 9.) Korm. rendelet módosítása

1.§ (1) A köznevelési és szakképző intézményben ideiglenes védelemre jogosult tanulók fejlesztésének, nevelésének-oktatásának megvalósítása érdekében szükséges finanszírozásról szóló 299/2022. (VIII. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A fenntartó a kiegészítő támogatást a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 37/C. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően havonta az adott hónap ténylétszáma alapján, a teljesítést követő hónap ötödik napjáig igényelheti, azzal, hogy a november, december hónapra vonatkozó támogatási igényt november 5. napjáig az októberi ténylétszámmal együtt a novemberi és decemberi becsült létszám alapján kell benyújtania a Magyar Államkincstár fenntartó székhelye szerint illetékes vármegyei igazgatóságához (a továbbiakban: igazgatóság). A fenntartó a kérelem benyújtásakor igazolja, hogy az általa fenntartott köznevelési vagy szakképző intézménnyel a tanuló jogviszonyban áll.”

(2) A Korm. rendelet 3. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A fenntartót megillető kiegészítő támogatást havonta utólag, az igénylést követő hónap hetedik napjáig kell folyósítani. Az október, november és december havi támogatásokat egy összegben, december hónapban kell folyósítani.”

(3) A Korm. rendelet

a)4. § (1) bekezdésében a „két részletben, utólag 2022.” szövegrész helyébe az „a tárgyév december 31-éig” szöveg,

b)4. § (2) bekezdésében a „2022. évi” szövegrész helyébe az „a tárgyévre vonatkozó” szöveg lép.

2. Az egyes önkormányzati támogatásokkal kapcsolatos államháztartási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 478/2022. (XI. 24.) Korm. rendelet módosítása

2.§ Az egyes önkormányzati támogatásokkal kapcsolatos államháztartási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 478/2022. (XI. 24.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésében a „2023.” szövegrész helyébe a „2024.” szöveg lép.

3. Záró rendelkezések

3.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 151.](#) számában.

TOVÁBBI JOGSZABÁLYOK, INTÉZKEDÉSEK

[472/2023. \(X. 25.\) Korm. rendelet](#)

a felszámolási eljárás során az adós gazdasági tevékenysége folytatása érdekében való értékesítés veszélyhelyzeti szabályairól szóló 129/2023. (IV. 17.) Korm. rendelet, valamint a felszámolási eljárás során az adós gazdasági tevékenységének folytatására alapított gazdasági társaság szerződésai felmondásának és vitatásának veszélyhelyzeti szabályairól szóló 436/2023. (IX. 21.) Korm. rendelet módosításáról

[470/2023. \(X. 25.\) Korm. rendelet](#)

a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról

Megjelentek a Magyar Közlöny [2023. évi 151.](#) számában.

[469/2023. \(X. 16.\) Korm. rendelet](#)

a gazdaság újraindítása érdekében meghozandó, az építőipari ellátásbiztonság szempontjából stratégiai jelentőségű nyersanyagok és termékek kivitelével kapcsolatos regisztrációs eljárásról és egyéb intézkedésekről szóló 402/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet módosításáról

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 147.](#) számában.

**[468/2023. \(X. 13.\) Korm. rendelet](#)
egyes földügyi szabályokról**

Megjelent a Magyar Közlöny **[2023. évi 146.](#)** számában.

[464/2023. \(X. 9.\) Korm. rendelet](#)

az Ukrajnából származó egyes mezőgazdasági termékek fuvarozásával kapcsolatos intézkedésekről szóló
130/2023. (IV. 18.) Korm. rendelet módosításáról

*A 130/2023. (IV. 18.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették
2023. október 12. napjával.*

Megjelent a Magyar Közlöny **[2023. évi 144.](#)** számában.

[462/2023. \(X. 5.\) Korm. rendelet](#)

**Magyarország munkaerőpiacának és lakosságának védelmét szolgáló veszélyhelyzeti
intézkedésekről**

A rendelet 2023. november 1-jén lép hatályba

[461/2023. \(X. 5.\) Korm. rendelet](#)

a háztartási méretű kiserőművek közcélú hálózatba történő betáplálásának lehetősége
ideiglenes felfüggesztésének megszüntetéséről és a veszélyhelyzet idején a háztartási
méretű kiserőművek közcélú hálózatba történő feltáplálásának kérdéseiről szóló
413/2022. (X. 26.) Korm. rendelet végrehajtásának szabályairól szóló 112/2023. (III. 31.)
Korm. rendelet módosításáról

[459/2023. \(X. 5.\) Korm. rendelet](#)

*a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazott
eltérő rendelkezéseiről*

A rendelet 2024. január 1-jén lép hatályba.

Megjelentek a Magyar Közlöny **[2023. évi 142.](#)** számában.

[452/2023. \(X. 4.\) Korm. rendelet](#)

a jelentős térítésmentes kibocsátásiegség-kiosztásban részesülő létesítmény
üzemeltetőjét érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 320/2023. (VII. 17.) Korm.
rendelet módosításáról

[451/2023. \(X. 4.\) Korm. rendelet](#)

egyes juttatások adózásának veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályairól

A rendelet 2023. november 16-án lép hatályba.

Megjelentek a Magyar Közlöny **[2023. évi 141.](#)** számában.

[446/2023. \(X. 3.\) Korm. rendelet](#)

veszélyhelyzeti kormányrendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről

A 216/2022. (VI. 17.) Korm. rendeletet, a 230/2022. (VI. 28.) Korm. rendeletet, a 255/2022. (VII. 15.) Korm. rendeletet, 273/2022. (VII. 29.) Korm. rendeletet és a 87/2023. (III. 22.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2023. október 6. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 140. számában](#).

[441/2023. \(IX. 27.\) Korm. rendelet](#)

a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 136. számában](#).

Lezárva: 2023. október 27. (Magyar Közlöny 2023. évi 152. szám)

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései

Az ügy tárgya: Helyi Építési Szabályzat - gépkocsik tárolására szolgáló helyiségek

A döntés elvi tartalma: [39] A lakás és üdülő önálló rendeltetési egysége után az Országos településrendezési és építési követelmények (OTÉK) szabályozásával összhangban kötelezően legfeljebb egy személygépkocsi elhelyezését írhatja elő a helyi építési szabályzat.

Az ügy száma: Köf.5017/2023/7.

[Magyar Közlöny 2023./136.szám](#)

Az indítvány lényege: [1] Az ügyben érintett önkormányzat megalkotta az Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervéről szóló önkormányzati rendeletét (Ör.), majd a 33/2018. (XII.20.) önkormányzati rendeletével módosította az Ör. 6/A. § (2) bekezdését, mely 2019. január 4. napjától jelenleg is hatályos.

[2] A vármegyei kormányhivatal (indítványozó) törvényességi felhívással élt, melyben megállapította, hogy az Ör. 6/A. § (2) bekezdés b) és c) pontja jogszabálysértő, ugyanis az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) 42. § (2a) bekezdésébe és a 111. § (1) bekezdésébe ütköző módon egynél több gépjármű elhelyezését írja elő a lakó rendeltetésű övezetekben. Kifejtette, hogy az OTÉK jelenleg hatályos 42. § (2a) bekezdése alapján a lakás és az üdülő önálló rendeltetési egysége után a helyi építési szabályzat legfeljebb egy gépkocsi elhelyezéséről rendelkezhet, ettől az OTÉK 111. § (1) bekezdése eltérést nem enged. A fentiekre tekintettel az önkormányzatnak nincs felhatalmazása arra, hogy az OTÉK kógens szabályától eltérjen.

[4] Az ügyben érintett település polgármestere levelében kifejtette, hogy a felhívásban foglaltakkal egyetért, ennek érdekében folyamatban van a jóváhagyott parkolási szabályok módosítása, a parkolóállásokkal kapcsolatos helyi, egyedi szabályokkal való kiegészítés. A polgármester arra hivatkozott, hogy az Ör. érintett §-a jogharmonizációs célú hatályon kívül helyezésére a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint

egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (Korm. rendelet) által szabályozott eljárásban van lehetőség.

[6] Az indítványozó a polgármester további hosszabbításra irányuló kérelmét elutasította, arra hivatkozással, hogy kellő idő állt a képviselő-testület rendelkezésére a jogszabálysértő állapot megszüntetésére. A kormányhivatal megállapította, hogy az önkormányzat a rendezési termódosítás készítésének időszakára elrendelt változtatási tilalomról szóló 24/2022. (XI. 20.) önkormányzati rendeletével (Ör2.) változtatási tilalmat rendelt el a rendezési termódosítás készítésének időszakára, amely szintén jogszabálysértő. Erre tekintettel törvényességi felhívást tett, melynek eredménytelensége okán Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 136. § (2) bekezdése alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsánál indítványt terjesztett elő, amelyben kérte az Ör2. megsemmisítését.

Részlet az indoklásból: [34] Az OTÉK egyértelműen fogalmaz, azaz a lakás és üdülő önálló rendeltetési egysége után a helyi építési szabályzatban kötelezően legfeljebb egy személygépkocsi elhelyezését írhatja elő az önkormányzat. A jogszabályhely nem ad lehetőséget az önkormányzat számára arra, hogy a lakás méretétől függően, sávosan úgy határozza meg az elhelyezendő személygépkocsi számát, hogy az túllépi a jogszabály által előírt maximumot.

[35] Az Ör. 6/A. § (2) bekezdés b) pontja 1,5 gépjármű, míg a c) pontja 2 gépjármű elhelyezését írja elő, mely így az OTÉK 42. § (2a) bekezdésébe ütközik.

[36] Magyarország Alaptörvényének 32. cikk (3) bekezdése értelmében az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, ha a Kúria megállapítja, hogy az önkormányzati rendelet vagy annak valamely rendelkezése más jogszabályba ütközik, az önkormányzati rendeletet vagy annak rendelkezését megsemmisíti.

[37] A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 6/A. § (2) bekezdés b) és c) pontja más jogszabályba ütközik, ezért azt megsemmisítette.

[38] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Kp. 143. § (3) bekezdése alapján vizsgálta az Ör. 6/A. § (2) bekezdés – b) és c) pontok megsemmisítése után fennmaradó – teljes normaszövegét. A Kúria megállapította, hogy az Ör. 6/A. § (2) bekezdés a) pontja önmagában nem jogszabálysértő az elhelyezendő gépjárművek száma tekintetében, de ha teljes egészében hatályban marad, akkor a nettó 45 m²-t meghaladó lakások esetében nem egyértelmű, hogy milyen szabályt kell a jogalkalmazónak figyelembe venni, egyáltalán vonatkozik-e rá bármilyen szabály. Azaz a szabályozás ebben az esetben kiszámíthatatlanná válna, s jogbizonytalanságot idézne elő. Erre tekintettel a Kúria a vitatott rendelkezésekkel való szoros összefüggés okán döntött a 6/A.§ (2) bekezdésének „ha a lakás mérete” fordulatának és az a) pont „a) a nettó 45 m²-t nem éri el, akkor” szövegrésze megsemmisítéséről is. Az Ör. 6/A. § (2) bekezdése így a következő szöveggel marad hatályban: „A lakó szerepkörű övezetekben lakás rendeltetési egységenként, 1 gépjármű, elhelyezése biztosítandó.”

A Kp. 146. § (3) bekezdése értelmében, a megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.

Alkalmazott jogszabályok: Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 42. § (2a) bekezdés, 111. § (1) bekezdés; A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet; A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 146. § (1) bekezdés a) pont.

Az ügy tárgya: Fakivágás – kivágott fák pótlási mértéke

A döntés elvi tartalma: [40] Az engedély nélkül kivágott fák pótlási mértéke nem tehető szankciós jellegűvé.

Az ügy száma: [Köf.5018/2023/4.](#)

[Magyar Közlöny 2023./146. szám](#)

Az indítvány lényege: [1] A Kúra (indítványozó bíróság) előtt folyamatban lévő közigazgatási per (az alapper) adatai szerint a per felperesének tulajdonában álló ingatlanrészen fakivágás történt, ezért az ügyben érintett önkormányzat jegyzője a 2021. december 15. napján meghozott határozatával kötelezte a per felperesét a tulajdonában lévő ingatlanrészen kivágott 6 darab fa pótlásaként Ø253 cm össztörzsátmérőnek megfelelő mennyiség pótlására akként, hogy az ingatlanrészen Ø108,7 cm össztörzsátmérőjű fa elütetését kell elvégezni; továbbá 2.628.900 forint fapótlási díj megfizetését írta elő.

Részlet az indoklásból: [28] Az Ör-ben az indítvány által támadott 7. § (3) bekezdése szerint engedély nélküli fakivágás esetén a pótlás mértéke a kivágott fa tőátmérőjének 200%-a. A fapótlási díj összege az Ör. alapján a fapótlási egységár és a szükséges fapótlás darabszámának szorzata. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az engedély nélküli fakivágás esetén megállapított ezen pótlási kötelezettség, a mértékét tekintve nem áll összhangban a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) 102/A. § (2) bekezdés b) pontjával.

[29] A vonatkozó Kvt-beli szabályozás a fentiek szerint különbséget tesz a – károsodott környezeti elem vagy szolgáltatás becsült költségével megegyező mértékű – kompenzáció, illetve jogellenes cselekmény esetén kiszabható környezetvédelmi bírság között. A Kúria a Köf.5.037/2018/4. és Köf.5.008/2023/4. számú határozataiban elvi élel mondta ki, hogy a nem közterületi ingatlanon engedéllyel vagy engedély nélkül végzett fakivágás esetén a pótlás mellett vagy helyett kompenzációs intézkedésként a károsult környezeti elem becsült költségével egyenértékű pénzbeli megváltás is előírható. A kompenzáció az engedély nélküli kivágás esetén sem tehető szankciós jellegűvé. A kompenzáció köznapi értelemben kiegyenlítést, ellenszolgáltatást, megtérítést, ellensúlyozást jelent, ugyanakkor nem a jogellenes cselekményhez kapcsolódó jogkövetkezmény, ebből következően nem kapcsolódik hozzá büntető jelleg. Ezzel ellentétben a környezetvédelmi bírság, mely a közigazgatási bírság körébe tartozik, egyértelműen jogellenes cselekményhez kapcsolódó, a címzett számára hátrányos jogkövetkezményt, azaz szankciót jelent, melyben a büntetés (annak objektív és szubjektív célja) nyilvánvalóan kifejeződik.

[30] Az önkormányzat által hivatkozott azon érv így nem foghatott helyt, hogy a fakivágás és a pótlás elrendelése, illetve a kompenzációs díj előírása között eltelt hosszabb időszak indokolja a magasabb pótlási mérték előírását. Ugyanis a hatósági eljárás időtartalma egyfelől az önkormányzat védirata szerint is nagyon eltérő lehet – s ezen elemet az Ör. vitatott szabályozása semmilyen objektív módon nem veszi figyelembe –, másrészt a fentebb idézet Kvt-beli rendelkezés szerint a környezeti elem becsült költségével egyenértékű pénzbeli megváltás írható csak elő.

[32] Az önkormányzat védiratában kiemelte, hogy „az esetek többségében engedéllyel történik a fakivágás 100%-os fapótlás megállapítása mellett, az esetek kisebb hányadát képezik az engedély nélküli fakivágások, 200%-os fapótlás mellett”. Ebből is jól látható, hogy az engedély nélküli fakivágás estére kétszeres mértéket állapított meg az Ör. miközben nem adta elfogadható indokát a különbségtételnek, figyelembe véve azt is, hogy az engedély nélküli fakivágás esetén környezetvédelmi bírság kiszabásával szankcionálható a jogellenes cselekmény.

[33] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a fenti gyakorlatából kiindulva arra a következtetésre jutott, hogy az a szabályozás, amely a pótlás mértékét a fa tőátmérőjének 200%-ában állapítja meg nem a „megtérítést, kiegyenlítést” tűzi célul, hanem a büntetést/szankcionálást.

[34] A fentiek alapján a jogellenes cselekmény jogkövetkezménye a jogsértés súlyával arányban álló közigazgatási bírság kiszabása (környezetvédelmi bírság) lehet, melynek kiszabására 2018. január 1-et követően a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 142/C. § (1) és (2) bekezdésének szabályai adnak felhatalmazást az önkormányzat számára. A két jogintézmény, azaz a kompenzáció (megállapítása), és a bírság (kiszabása) tehát nem szabályozható azonos feltételek mentén, tekintettel arra, hogy eltérő a céljuk, ebből következően a mértékük is.

[36] A Kúria Önkormányzati Tanácsa mindezek alapján azt állapította meg, hogy az Ör. 7. § (3) bekezdésének támadott előírása által az engedély nélkül kivágott fák pótlási mértéke szankciós jellegűvé vált mivel a pótlási kötelezettséget a kivágott fák töltméről tekintve az engedélyezett fakivágás esetére előírt mértékű pótláshoz viszonyítva „környezetvédelmen alapuló igazoló indok nélkül” duplájára növeli. Ennek következtében engedély nélküli fakivágás esetére az Ör. 7. § (8) bekezdése folytán alkalmazandó 7. § (3) bekezdése alapján meghatározott pénzbeli megváltás részben bírság jellegű szankciót tartalmaz.

[37] A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította tehát, hogy az 7. § (3) bekezdése első mondatának 200 %-os pótlásra vonatkozó rendelkezése jogszabálysértő, így azt a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (4) bekezdése alapján a kihirdetésének időpontjára visszamenőleges hatállyal megsemmisítette. A megsemmisítés folytán a rendelkezés további jogszabályi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét nem vizsgálta.

[38] A Kúria kizárólag az indítvány keretei között járt el tekintettel arra, hogy jelen ügyben a bírói kezdeményezés csak az Ör. 7. § (3) bekezdése vizsgálatát és megsemmisítését kérte az egyedi ügyben való alkalmazhatóság kapcsán.

[39] A Kp. 147. § (1) bekezdése értelmében, ha az önkormányzati rendelet rendelkezésének megsemmisítésére bírói indítvány alapján került sor, a megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a bíróság és más bíróságok előtt folyamatban lévő egyedi ügyekben.

Alkalmazott jogszabályok: A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 102/A. § (2) bekezdés b) pont;

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 142/C. § (1) és (2) bekezdés;

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 146. § (4) bekezdés, 147. § (1) bekezdés.

Az ügy tárgya: Rendelet - jogalkotói joggal való visszaélés

A döntés elvi tartalma: [27] Ha a Kúria Önkormányzati Tanácsa egy önkormányzati rendelkezés más jogszabályba ütközését megállapította, akkor nem lehetséges azonos jogszabályi környezet esetén az érintett önkormányzat által ugyanazon önkormányzati rendeletben a rendelkezés átfogalmazásával e jogszabálysértő rendelkezés ismételt megalkotása. Ezzel az önkormányzat a jogbiztonságra is különösen veszélyes jogalkotói joggal való visszaélést valósít meg.

Az ügy száma: Köf.5019/2023/9.

[Magyar Közlöny 2023./148. szám](#)

Az indítvány lényege: [1] Az ügyben érintett polgármesteri hivatal (elsőfokú hatóság) a 2022. június 10. napján kelt határozatával az indítványozó előtt folyó per felperesével szemben, a zöldterületek, közterületi zöldfelületek rendeltetéstől eltérő használatával megvalósuló, közösségi együttélés alapvető szabályainak megsértése miatt 45.000 forint közigazgatási bírságot szabott ki. A döntését azzal indokolta, hogy bejelentés alapján két alkalommal a Zuglói Önkormányzati Rendészeti (rendészeti szerv) a zöldterületen egy nagyméretű (50 kg-nál nagyobb tömegű) tárgy (ténylegesen gépjármű) ismeretlen személy általi elhelyezését észlelte. Rögzítette, hogy e területrészen nagyméretű (1x1 méternél nagyobb területet foglaló, vagy alapterületi vetületének kerülete 2 m-nél nagyobb, vagy

tömege 50 kg-nál nagyobb) tárgy elhelyezése – akár részben is – jogsértő cselekmény. A közúti közlekedési járműnyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a gépjármű üzembentartója a felperes. A felperes fellebbezése folytán eljár alperes a 2022. szeptember 29. napján kelt határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta, amellyel szemben a felperes keresetet nyújtott be.

Részlet az indoklásból: [14] Az önkormányzat e támadott rendelkezéshez hasonló szabályt már korábban is alkotott. Az ügyben érintett képviselő-testületének a zöldterületek, zöldfelületek használatáról, fenntartásáról, fejlesztéséről és védelméről szóló önkormányzati rendelete 2018. június 30-ig hatályban volt 8. § (2) bekezdése szerint: „[a]ki szándékos vagy gondatlan magatartásával (...) c) zöldterületre vagy közterületi zöldfelületre – az arra kijelölt földrészletet kivéve – gépjárművel behajt vagy várakozik; (...) az a közösségi együttélés alapvető szabályait sérti és százötvenezer forintig terjedő közigazgatási bírsággal sújtható.”

[15] Az Önkormányzati Tanács a Köf.5.002/2019/5. számú határozatában megállapította, hogy e rendelkezés sérti a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 3. §-át, mert az Ör.-nek az indítvánnyal érintett közösségi együttélés alapvető szabályai körében megalkotott rendelkezése ugyancsak a megállási, illetve behajtási korlátozás megszegésére vonatkozik, mint a közlekedésbiztonság a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 224. §-ának szabálysértési tényállása. Aminek következtében „indokolatlan párhuzamosság keletkezett az Ör.-t illetően a Szabs. tv. 224. §-ával és ezzel lényegében a közúti közlekedésre vonatkozó szabályozást, felhatalmazás nélkül, indokolatlanul többszintűvé tette.”

[16] A Kúria továbbá rámutatott, hogy “az indokolatlanul párhuzamos, illetve többszintű jogalkotás az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése által védett jogbiztonság elvébe is ütközik [60/2009. (V. 28.) AB határozat] és sérti a Jat. 2. § (1) bekezdése szerinti szabályozási egyértelműség jogbiztonsági követelményét is (Köf.5047/2016/2.). Önkormányzati rendelet nem előzheti meg törvény alkalmazási kötelezettségét. A jogbiztonság érdekében ugyanazon tárgyban a jogalkotó csak kifejezett felhatalmazás útján ad teret helyi jogalkotásnak (Köf.5032/2017/4.).”

[17] Ennek ellenére az érintett önkormányzat változatlan jogszabályi környezet mellett ismét indokolatlanul párhuzamos rendelkezést alkotott. Ezzel tudatosan szembe helyezkedett a kúriai határozat mindenkire kötelező voltával, mely a jogbiztonságra is különösen veszélyes jogalkotói magatartást testesít meg. Az Alkotmánybíróság több döntésében kifejezésre juttatta, hogy „a joggal való visszaélés tilalmának érvénye nem szorítkozik egyetlen jogágra, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut.

[19] Az önkényes joggyakorlás tehát semmilyen felhatalmazás mellett nem megengedett, ezért az Önkormányzati Tanács felhívta az érintett önkormányzat figyelmét arra, hogy az Önkormányzati Tanács határozata mindenkire nézve kötelező [a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (5) bekezdése]. Abban az esetben, ha az Önkormányzati Tanács korábbi határozatában megállapította, hogy egy önkormányzati rendelkezés jogszabályba ütközik, akkor azonos jogszabályi környezet esetén az érintett önkormányzat nem alkothat ismételt a jogszabálysértő rendelkezéssel azonos szabályozást egy másik önkormányzati rendeletben, vagy ugyanazon rendeletben átfogalmazva, mert az joggal való visszaélésnek minősül.

[24] Mindezekre tekintettel, az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az indítvánnyal támadott rendelkezés a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésére vonatkozó szabálysértési tényállásba [Szabs. tv. 224. §] illetve az indokolatlanul párhuzamos vagy többszintű szabályozás tilalmába [Jat. 3. §-ába] ütközik, ezért azt a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette.

[25] A normakontroll eljárásban a Kp. 146. § (3) bekezdése alapján a megsemmisített önkormányzati rendelet, illetve annak megsemmisített rendelkezése az Önkormányzati Tanács határozatának közzétételét követő napon veszíti hatályát. Az Önkormányzati Tanács az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztésének időpontját ettől eltérően is megállapíthatja, ha azt a jogbiztonság vagy az önkormányzati rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja [Kp. 146. § (4) bekezdése]. Jelen esetben ezen feltételek, így különösen a jogállamiság integráns részét képező jogbiztonság sérelmének fennállását az Önkormányzati Tanács a jogsértés súlyára és körülményeire tekintettel megállapította, ezért az indítvánnyal támadott rendelkezést annak kihirdetése időpontjára, 2022. március 7. napjára visszamenőleges hatállyal megsemmisítette.

[26] A Kp. 147. § (1) bekezdése értelmében, ha az önkormányzati rendelet rendelkezésének megsemmisítésére, illetve más jogszabályba ütközésének megállapítására bírói indítvány alapján került sor, a megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben. Ezen általános alkalmazási tilalom mellőzését a Kúria elrendelheti, ha azt (a mellőzést) a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja, de jelen esetben ilyen körülmények nem álltak fenn.

Alkalmazott jogszabályok: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés;

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 3. §;

a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 224. §;

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 146. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés, (5) bekezdés, 147. § (1) bekezdés.

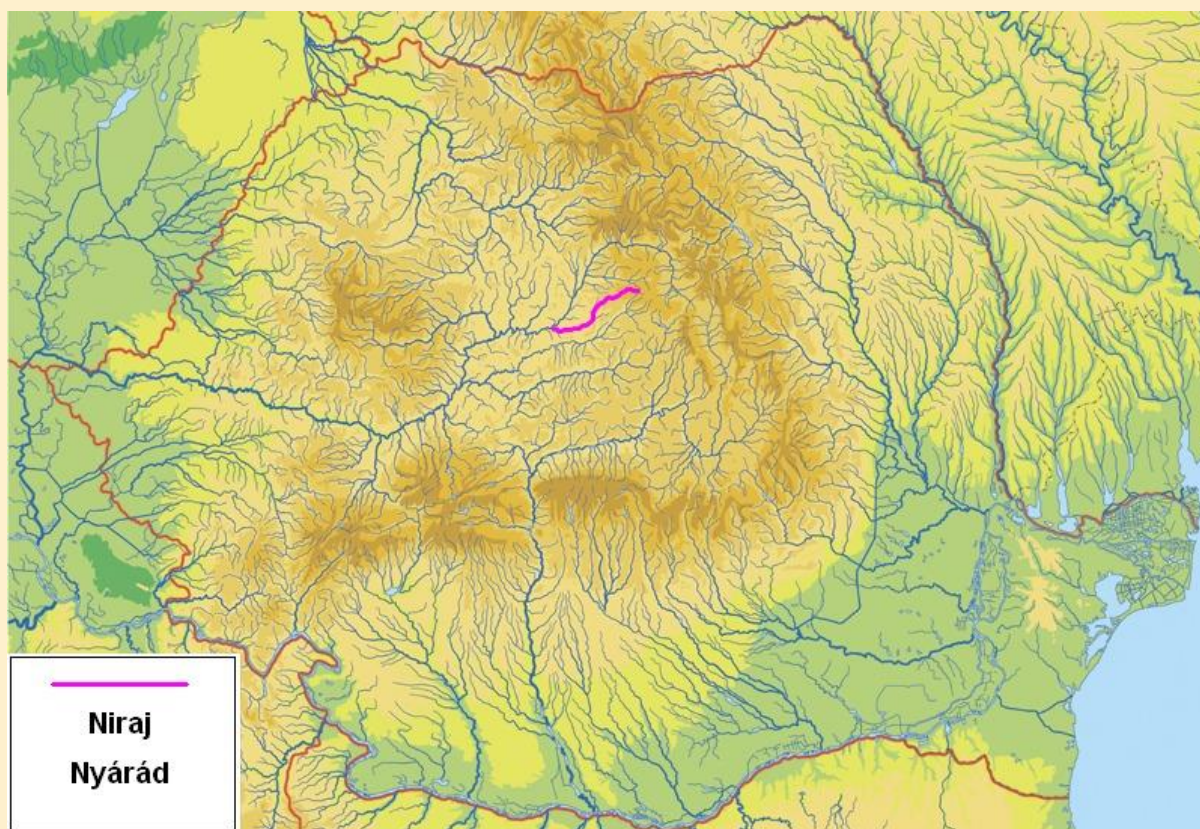
Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jelentések, tájékoztatók

KISLÉPTÉKŰ, TERMÉSZETES VÍZMEGTARTÁS ERDÉLYBEN – 3. NEMZETKÖZI TANULMÁNYÚT A NYÁRÁD FOLYÓ VÖLGYÉBEN

Szeptember közepén közel negyven résztvevővel – önkormányzatok vezetői, vízgazdálkodási, területfejlesztési, tájépítész szakemberek – valósult meg a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében a 3. nemzetközi tanulmányút, amelynek helyszínét a Maros mellékfolyója mentén fekvő erdélyi magyarlakta kis települések csoportja adta. A szakmai út célja a Nyárád-mente vízgazdálkodási problémáinak megismerése és az elmúlt években ezen problémák enyhítésére adott kisléptékű, a természetes ökológiai folyamatokat helyreállító megoldások feltárása volt, amelyek hazai, hasonló jellegű problémákra is mintaként szolgálhatnak.

A Marosba torkolló Nyárád folyó helye a vízfolyások érhálózatában (Ábra: Dr. Hajdu Zoltán)

A Nyárád folyó vízgyűjtő területe mintegy 625 km², átlagos vízhozama 3,6 m³/másodperc, de árvízi vízhozama nagyvizek idején ennek kilencvenszerese is lehet. A folyó középső szakaszán a XVI. századtól a tiszai ártérhez hasonló árasztásos gazdálkodást folytattak, amelyen a kitűnő termőtalajnak köszönhetően gazdag gyümölcs- és zöldségtermesztés alakult ki. A folyót később erőteljesen szabályozni kezdték, amely folyamat mind a mai napig tart.

A munkák nyomán megjelentek a hazánkban is jellemző problémák, mint például a folyómeder bevágódása, és a folyóvölgy szárazodása, vagy a talajvízszint süllyedése. Utóbbi különösen nagy gond a meglátogatott erdélyi vidéken is, mivel a kistáj településein a vízellátást és az állatok itatását a minden egyes háznál megtalálható kutakból biztosítják, sem vezetékes vízhálózat, sem gazdag mélységi vízkészletek nincsenek a területen.

A Nyárad folyó vízgyűjtő-területén osztozó települések helyi önkormányzatai és a marosvásárhelyi [Fókusz Óko Központ](#) nevű civil szervezet több mint két évtizede dolgozik a víz megtartását segítő, a táji vízháztartás kiegyenlítését célzó és a természetes vizeslőhelyeket megóvó, kisléptékű megoldások megvalósításán. A két szakmai nap során ezeket látogatta meg a tanulmányúton résztvevő önkormányzati vezetők és a szakértőkből álló csoport.

Az út során több olyan kisléptékű tavat is megismerhettünk, amelyeket egy-egy völgyben hoztak létre földtöltés építésével, mellyel a felszínen lefolyó csapadékvíz útját elzárták. A munkákat a helyi földtulajdonosokkal egyetértésben végezték, hiszen számukra is fontos volt a táj egykori gazdálkodási formáinak, képeinek helyreállítása, illetve a fenntartható vízgazdálkodás lehetővé tétele nem utolsósorban azért, hogy az állataik számára mindig legyen víz.

Gulyaitató Székelytompá és Nyáradszereda határában: az utánpótlást csak a dombokról gyorsan lezaladó csapadék megtartása jelenti, a jó vízminőségről a nádas gondoskodik Fotó: Kerpely Klára, WWF

Házigazdáink megmutatták a Nyárad folyó menti települések árvízvédelme érdekében a román vízügyi igazgatóság által épített hatalmas zöldtározó gátját is. Büszkén számoltak be arról, hogy a települések közti összefogással sikerült elérni, hogy a gátépítéssel egyidőben a folyószabályozás során levágott egykori folyókanyar ne kerüljön feltöltésre, hanem vizeslőhelyként maradjon meg Jobbágyfalva határában.

*A jobbágyfalvi záportározó gátja, a gát felett ártéri erdővel, és a megmentett meander
Fotó: Kerpely Klára, WWF*

A terület meglehetősen gazdag holtágakban, amelyek közül több is a tanulmányút helyszínéként szolgált. Az előzőn kívül egy másik holtág története is rendkívül érdekesen alakult: Nyárádgálfalván a Nyárád folyó már több méterrel mélyebbre vágódott be, mint a korábban levágott meanderének szintje, ezért a holtág a folyóból nem jut vízutánpótláshoz. A helyi polgármester kezdeményezésére, helyi horgászok és gazdálkodók segítségével sikerült a holtágat összekötni a dombokról érkező és a folyóba torkolló patakokkal, megoldva ezzel az egykori folyókanyarból lett tó vízellátását. A helyiek elmondása szerint a meander helyreállítása visszahozta a közelében levő kutakba a vizet, és sokszor volt rá eset, hogy amikor a falu távolabbi kútjaiból eltűnt a víz, csak innen tudták pótolni szükségleteiket, tehát megállapítható, hogy a vízmegtartás sikeresen megvalósult a területen.

A rekreációs- és horgásztóként is hasznosított rehabilitált holtágnál Karácsony Károly polgármester mesél a magyarországi látogatóknak Fotó: Kerpely Klára, WWF

A legkisebb, és leginkább tájbaillő vízmegtartó megoldásokat a Nyárádba torkolló Dormán-patakon létesítették ezelőtt tizenöt évvel, kolozsvári egyetemisták bevonásával. A helyben található farönköket felhasználva Kis- és Nagyadorjánban hódgátakhoz hasonló, 30-40 cm magas fenékküszöbököt építettek a patakon, amelyek amellett, hogy a patak nyári kiszáradását lassítják, a meder fizikai értelemben vett változatosságához és ezzel együtt az élőhelyek gazdagításához is hozzájárulnak.

Dr. Hajdu Zoltán vezetésével a Dormán-pataknál: a tizenöt éve létesült fenékküszöb hordalékfogó és élőhely-teremtő funkciója ma is működik Fotó: Dávid Zsuzsa, WWF

A Magyarország különböző részeiből érkezett polgármesterek számára sokszor ismerősen csengett erdélyi kollégáik beszámolója a nehézségek ellenére elért kisebb-nagyobb sikerekről, hiszen itthon, - főként a dombvidéken élők - ugyanolyan extrém jelenségekkel (aszály, áradás, erózió, vízszennyezés) küzdenek. A tanulmányút legfontosabb tanulságai közt megfogalmazható, hogy a vizes élőhelyek kis költségű rehabilitációjával, természetes pufferterületek létrehozásával nagyot lehet előrelépni ezen problémák kezelésében.

Ugyanakkor az eredményekhez a vezetői elhivatottság, a széles körű összefogás, a megbízható szakmai tudás és a végtelen kitartás együtt szükséges.

Reméljük, hogy a külföldi jó példák megismerésével és bemutatásával elő tudjuk segíteni, hogy itthon is erősödjön az érintettek közötti együttműködés és felgyorsuljon a természetes vízmeztartó megoldások ismertségének elterjedése.

A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében megrendezett tanulmányúton az alábbi szervezetek képviselői vettek részt:

- Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztály
- Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal/Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
- Bátya Község Önkormányzata
- Belügyminisztérium Önkormányzati Koordinációs Iroda
- Belügyminisztérium KVHÁT
- Csömöri Települési Szolgáltató Nonprofit Kft.
- Drágszél Község Önkormányzata
- Dusnok Község Önkormányzata
- Galgagyörk Község Önkormányzat
- Hosszúhetény Községi Önkormányzat
- Kisnémedi Önkormányzat
- Klímabarát Települések Szövetsége
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE)
- Magyar Mérnöki Kamara, Vízgazdálkodási Tagozat
- Magyar Tájépítészek Szövetsége
- Miniszterelnökség, KEHOP IH
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Vízstudományi Kar
- Országos Vízügyi Főigazgatóság
- Penc Község Önkormányzata
- Pest Megyei Kormányhivatal/Környezetvédelmi, Természetvédelmi- és Hulladékgazdálkodási Főosztály
- Pomáz Város Önkormányzata
- Püspökatvan Község Önkormányzata
- Püspökszilágy Község Önkormányzata
- Szokolya Község Önkormányzata
- Vácduka Község Önkormányzata
- Vácdukáért Alapítvány
- Váckisújfalu Község Önkormányzata
- WWF Magyarország

További információk a Nyárad völgyének vízgazdálkodásáról és a térségben megvalósult megoldásokról az alábbi linkeken érhetőek el:

- Videó: [A víz titkai \(Misterele apei\)](#)
- Erasmus+ NABI Nature-Based Innovation for Urban Forest and Rainwater Management: [A ZÖLDFELÜLET GAZDÁLKODÁS ÉS A CSAPADÉKVÍZHASZNOSÍTÁS EURÓPAI JÓ GYAKORLATAI](#) 2021. (75. oldaltól)
- Hajdu Zoltán - [Tervezés, újratervezés](#). Marosvásárhely, 2020. (41. oldaltól)
- Blog a Nyárad leszállásáról <https://regularizare.wordpress.com/>
- [Mennyit érnek a természet ajándékai?](#) A Nyárad és kis-Küküllő menti Natura 2000 területek ökoszisztéma szolgáltatás kutatásának összefoglaló tanulmánya (Arany, 2017)

Készítette: WWF Magyarország Alapítvány, Belügyminisztérium Önkormányzati Koordinációs Iroda

VÁROSI POLGÁRMESTEREK RANDEVÚJA

Átadták az év polgármestere, az év alpolgármestere és az év jegyzője díjakat 2023. szeptember 29-én, Zalaegerszegen. A Városi Polgármesterek Randevúja rendezvény fővédnöke Dr. Pintér Sándor belügyminiszter volt.

A szakmai találkozót 28. alkalommal rendezték meg. Dukai Miklós a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára ünnepi beszédében hangsúlyozta, hogy nemcsak egy erős, cselekvőképes, az emberekért dolgozó és világos jövőképpel rendelkező kormányra van szükség, hanem erős, ütőképes és világos jövőképpel rendelkező önkormányzatokra is. Az államtitkár a sikeres polgármesteri működés legfontosabb jellemzői közül kiemelte a lakossággal való kapcsolattartás fontosságát és elsődlegességét, a helyi társadalmi folyamatok figyelemmel kísérését és azok aktív alakítását.

Dukai Miklós hangsúlyozta, hogy Magyarországon a választók minden településen szabadon és közvetlenül választhatnak polgármestert, illetve képviselő-testületet: „A jogalkotó bízik a választópolgárok bölcsességében, abban, hogy a legalkalmasabb, legrátermettebb kezébe adja a helyi hatalomgyakorlás lehetőségét.” Az államtitkár leszögezte: a kormány stratégiai célként határozta meg a modern, hatékony, stabil önkormányzati működés megteremtését és támogatását.

Fotó: Seres Péter

A cél továbbra is a fenntartható és élhető település feltételeinek megteremtése. A globális kérdésekre adott helyi válaszok megtalálása „új szemléletet, újfajta stratégiaalkotási képességet is igényel a települések vezetőitől” - jelentette ki. Mindeközben - tette hozzá - „az önkormányzati jövőkép kialakításában továbbra is a rend, a rendezettség és a rendszerben való gondolkodás alapelveinek kell érvényesülniük.”

Meggyőződésem, hogy a helyi önkormányzatok a megváltozott feltételek, a mai nehéz gazdasági körülmények és a bizonytalan energiahelyzet ellenére is megtalálják a település fejlődését biztosító lehetőségeket és ennek alapján alakítják ki jövőképüket - mondta az államtitkár. Úgy vélekedett, ha nincsenek jó helyi vezetők, akkor nincsenek víziók, elképzelések, tervek sem. Ha pedig nincsenek tervek és tette kész, szűkebb környezetükért dolgozni tudó és akaró emberek, akkor nem történik semmi. A legfontosabb a települések élhetővé tétele és működőképességük megőrzése, amelyhez a Belügyminisztérium továbbra is az önkormányzatok partnere kíván lenni.

A rendezvényen Dukai Miklós átadta az év polgármestere, az év alpolgármestere, valamint az év jegyzője díjakat. Az országos internetes szavazás alapján 2023-ban az év polgármestere Szepesi Tibor (Karcag), az év alpolgármestere dr. Hegedűs Ágota (Cegléd), az év jegyzője dr. Szalai Tibor (Budapest II.) lett.

Fotó: Seres Péter

Forrás: www.kormany.hu (BM/MTI)

NEMZETI ÜNNEPÜNK ALKALMÁBÓL ELISMERÉSEKET ADOTT ÁT A BELÜGYMINISZTER

Dr. Pintér Sándor belügyminiszter nemzeti ünnepünk, október 23-a, az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetének évfordulója alkalmából elismeréseket adott át a rendvédelmi dolgozóknak 2023. október 19-én a Belügyminisztériumban.

Az ünnepségen dr. Takács Péter, a Belügyminisztérium egészségügyi államtitkára mondott beszédet. Kiemelte, hogy 1956 októbere a magyar történelem legfényesebb korszakai közé tartozik, így gondolunk arra a néhány dicsőséges napra, amelynek során a magyar nemzet kivívta függetlenségét, és világosan megmutatta erejét és szabadságvágyát a világnak.

A kitüntetettekhez szólva úgy fogalmazott, hogy Szent István, Széchenyi és a magyar szabadságharcosok munkatársaivá váltak az országépítésben azáltal, hogy a környezetükben élők számára példát és reményt adnak, biztonságot nyújtanak. Öröm és megtiszteltetés olyan emberek munkáját elismerni, akik értik és megélik a gondoskodás, az építés, a másik ember iránt érzett felelősség szellemiségét – tette hozzá.

A tárcsa október 23-ai ünnepségén Pintér Sándor belügyminiszter előléptetéseket és elismeréseket adott át. Az elismerésben részesültek listája [itt](#) és [itt](#) érhető el.

Forrás: www.kormany.hu (MTI /BM)

Belügyminiszter Úr, ugyancsak az október 23-i nemzeti ünnepünk alkalmából, **kimagasló szakmai tevékenysége** elismeréséül **a Köz Szolgálatáért Érdemjel Arany fokozatát** adományozta **Molnár Tibor** Taktakenéz Község Önkormányzata polgármesterének, **Tóth István** Bogyiszló Község Önkormányzata polgármesterének.

A Köz Szolgálatáért Érdemjel Ezüst fokozatát adományozta **Szilágyi Csaba** a Nagykőrösi Polgármesteri Hivatal, Műszaki Iroda irodavezetőjének, **Treszán-Horváth Viktória** a Belügyminisztérium Önkormányzati Gazdasági Főosztály vezető-kormányfőtanácsosának.

Emléktárgyat adományozott **dr. Kiss Klára** a Belügyminisztérium Önkormányzati Főosztály kormány-főtanácsosának és **Simon-Hadházi Orsolya** a Belügyminisztérium Önkormányzati Helyettes Államtitkárság vezető-kormánytanácsosának.

Továbbá **miniszteri elismerő oklevelet** vehetett át **Istók Patrick** a Vásárosnaményi Járási Hivatal, Foglalkoztatási Osztály aktív eszköz szakügyintézője és **Sárady Péter** a Vásárosnaményi Járási Hivatal, Foglalkoztatási Osztály aktív eszköz szakügyintézője is.

TÁRUL AZ EGÉSZSÉGABLAK

Újabb funkcióval bővült az EgészségAblak mobilalkalmazás, amelyben így már a korábban kiváltott receptek is megtekinthetők – közölte 2023. október 9-én Rétvári Bence, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára a Magyar Távirati Irodával.

A Receptek menüpontban az aktív receptek mellett az elmúlt években felírt, valamint kiadott receptekhez is hozzáférhetnek a felhasználók, akik így ellenőrizhetik, hogy előző betegségekre milyen gyógyszereket, milyen hatóanyaggal és adagolásban szedtek.

Az új funkcióknak köszönhetően egy felmerülő egészségügyi probléma esetén könnyen, gyorsan és egyszerűen visszakereshetik a felhasználók a korábban szedett gyógyszereket, és az orvosnak is pontosabb adatokkal szolgálhatnak a gyógyítás meghatározásához. A rendkívül népszerű alkalmazást közel 2 millió 453 ezren töltötték már le.

Forrás: www.kormany.hu (BM)

VAN ELÉG FÉRŐHELY A HAJLÉKTALANOK SZÁMÁRA

Van elegendő szabad férőhely a hajléktalanok számára, a hajléktalanellátásban részt vevő szervezetek felkészültek arra, hogy a hideg beköszöntével el tudják látni feladataikat - hangsúlyozta Fülöp Attila, a Belügyminisztérium (BM) gondoskodáspolitikáért felelős államtitkára.

A politikus a sajtótájékoztatóján elmondta, hogy a hajléktalanok téli ellátásának megszervezéséről széles körű egyeztetést folytattak, amelybe a rendőrséget, a mentőszolgálatot, a fővárosi önkormányzatot, a megyei jogú városok képviselőit, valamint a hajléktalanellátásban tevékenykedő szervezetek képviselőit is bevonták.

"A hajléktalanellátásban az együttműködés a legfontosabb" - jelentette ki az államtitkár, hozzátéve: Magyarországon jelenleg 240 szervezet felel a hajléktalanok ellátásáért, és a feladatok elvégzéséhez rendelkezésre állnak a szükséges források a költségvetésben. Országosan 78 százalékos a férőhelyek kihasználtsága, Budapesten pedig 77 százalékos, "tehát van elég férőhely, igénybe lehet venni az ellátórendszer szolgáltatásait" – mondta. Felidézte azt is, hogy az elmúlt öt évben sosem érte el a kihasználtság országosan a 100 százalékot.

Fülöp Attila beszámolója szerint a rendelkezésre álló bentlakásos férőhelyek száma évek óta meghaladja a 12 ezret. A "hirtelen helyzetek megoldására" szolgáló éjjeli menedékhelyeken ugyancsak 70-80 százalék között mozog a kihasználtság aránya - jegyezte meg. Az államtitkár hangsúlyozta: mindenkit arra kérnek, hogy amikor a hideg eljön, vegye igénybe a szolgáltatásokat, mert "a hidegben kint tartózkodni nemcsak méltatlan, de életveszélyes is."

A budapesti hajléktalanellátás kapcsán "egyetlen kérdőjel maradt" az egyeztetések során – mondta Fülöp Attila. Szavai szerint a Magyar Evangéliumi Testvérközösség és az Oltalom Karitatív Egyesület által fenntartott hajléktalanellátó hely feladatellátásában jelentkeztek nehézségek. "Azt gondolom, hogy a rászorulókra és a kiszolgáltatott emberekre hivatkozva kötelezettséget nem teljesíteni rút dolog" - kommentálta az ügyet az államtitkár, megjegyezve: a Magyar Evangéliumi Testvérközösség adótartozást halmozott fel, emiatt von le a szervezettől pénzt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV).

Hozzátette: a szervezetnek ebben a helyzetben is teljesítenie kell a kötelességeit, "ahogy azt az országban másik 30-40 intézmény is megteszi, amelyik ugyanilyen normatívát kap." Közölte továbbá: a Magyar Evangéliumi Testvérközösség az elmúlt 13 évben 8,6 milliárd forint támogatást kapott. A szervezet Budapesten az ellátás 5 százalékáért felel, országszerte körülbelül ezer emberről gondoskodik. "Abban bízunk, valóban azt tartják szem előtt, hogy a rájuk bízott emberekről gondoskodjanak, pláne, ha kezdődik a téli időszak" - jegyezte meg az államtitkár.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

SIKERES PROGRAM A FOGVATARTOTTAK REINTEGRÁCIÓJÁÉRT

A fegyházokban büntetésüket töltő emberek szabadulás utáni társadalmi visszailleszkedését szolgálja az a program, amelynek zárórendezvényét 2023. október 16-án tartották Budapesten. A büntetés-végrehajtási intézetekben megvalósuló Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretén belül létrehozott projekt célja az elítéltek és a letartóztatottak társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának erősítése, ezzel a bűnismétlés kockázatának csökkentése. Sinkó Csaba, a Balassagyarmati Fegyház és Börtön parancsnoka arról beszélt, igyekeznek javítani az elítéltek iskolázottsági szintjét - beleértve szakképesítés szerzését -, segítve ezzel, hogy szabadulásuk után könnyebben elhelyezkedhessenek a munkaerőpiacon. A programba olyan elítéltek kerülhettek be, akiknek kevesebb, mint öt év van hátra a büntetésükből. A programban a Belügyminisztérium és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága közösen vett részt, az uniós finanszírozáshoz a tárca a saját forrásaival is hozzájárult. Az október végén lezáruló projekt teljes ideje alatt több mint 7800 fogvatartottat vontak be, 2200 fogvatartott vehetett részt kompetenciafejlesztő foglalkozáson, 1400-an pedig piacképes szakmát tanulhattak. A kezdeményezés külön figyelmet szentelt a fiatalok számára, az őket elhelyező büntetés-végrehajtási intézetekben a fiatalok számára tanodaszerű képzéseken pszichológusok és pedagógusok segítettek az előmenetelüket.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

A FŰTÉSI SZÉZONBAN TÖBB A LAKÁSTŰZ ÉS A SZÉN-MONOXID-MÉRGEZÉS

Hétvégén kezdődik a fűtési szezon, ami hivatalosan az október 15-e és április 15-e közötti időszak. Az előttünk álló fél évben fokozott odafigyelésre lesz szükség, az elmúlt évek lakástüzeinek 61 százaléka, a szén-monoxid-mérgeзéseknek pedig 60 százaléka a fűtési szezonban történt.

A fűtőeszközök hőtermelő berendezések, többségük lánggal működik. Hibás telepítésükből, nem megfelelő használatukból, a karbantartás hiányából eredő problémák lakástűzhez, szén-monoxid-mérgeзéshez vezethetnek. A fűtőeszközök telepítését bízzuk szakemberre, a karbantartásuknál pedig mindig kövessük a gyártói utasításokat.

Az épített fűtőeszközök: kandallók, kályhák építését és karbantartását is megfelelő végzettségű szakemberrel végeztessük. A fűtőeszközöket évente egyszer érdemes ellenőriztetni, és ha szükséges, kitisztíttatni.

Ha új kéményt építenek, a régít javítják, felújítják, átalakítják, vagy új fűtőeszközt csatlakoztatnak hozzá, azt csak azután lehet használni, ha megtörtént a helyszíni műszaki vizsgálat és a kéményseprő egy megfelelőségi nyilatkozatot állított ki a kéményről. Olyan kéményt használni, amelyik nem rendelkezik megfelelőségi nyilatkozattal, nemcsak tilos, hanem életveszélyes is. Akár lakástűz, akár szén-monoxid-mérgeзés is bekövetkezhet a szabálytalan, hibás kialakítás miatt. A műszaki vizsgálatot a kéményseprőktől meg kell rendelni, a szolgáltatásért pedig fizetni kell.

A kémények ellenőrzését és tisztítását magánszemélyeknek ingyen végzik a kéményseprők, viszont a családi házakban élőknek időpontot kell foglalniuk. Sokan csak a fűtési szezon előtt néhány nappal hívják a kéményseprőket, pedig az ingyenes kéményellenőrzést nem csak ősszel lehet igénybe venni. Nem az ellenőrzés időpontja, hanem annak rendszeressége a fontos. Aki fával vagy egyéb szilárd tüzelővel fűt, annak évente, aki pedig gázzal, annak két évente érdemes igénybe vennie az ingyenes kéményellenőrzést. Azoknak, akik most szeretnék ellenőriztetni a kéményüket, előfordulhat, hogy várniuk kell, mert ilyenkor leterheltebbek a kéményseprők.

Ahol fával fűtenek, ott a lakástűzek megelőzése érdekében tartsák távol a tüzelőt és egyéb éghető anyagokat a fűtőeszköztől. A kipattanó szikrák ellen használjanak szikrafogót. Kerüljék a nedves, kezelt fával, szeméttel fűtést, mert ezek fokozzák a kéményben a korom és kátrány lerakódását. A kémény falán lerakódó korom- és kátrányréteg – ha nem távolítják el – meg fog gyulladni, és a tűz könnyen átterjedhet a ház tetőszerkezetére is. Évente 900-1000 lakástűz a kéményben keletkezik.

Szén-monoxid ott keletkezik, ahol nyílt lánggal fűtenek, és nem megfelelő a szellőzés. Nem csak gázfűtésnél keletkezik szén-monoxid. Ha elérhető a fűtőeszköz égéstere, látható a láng, akkor gondoskodni kell a légbevezetésről, mert szén-monoxid jöhet létre. Nem elegendő néha kinyitni az ablakot, állandó és automatikus levegő-utánpótlást kell biztosítani. A szén-monoxid szintelen, szagtalan gáz, ezért életet menthet, ha a fűtőeszköz egy-másfél méteres körzetében, fejmagasságban működik egy szén-monoxid érzékelő. A katasztrófavédelem rendszeresen ellenőrzi a boltokban elérhető érzékelőket, azonban interneten lehet találkozni nem megbízható készülékekkel.

Forrás: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

ÚJ KATASZTRÓFAVÉDELMI TESZT

Elkészült a katasztrófavédelem legújabb interaktív tesztje. Ezúttal a fűtési szezonnal, valamint a kéményellenőrzéssel kapcsolatos kérdések szerepelnek az online tudáspróba feladványai között. A harmadik katasztrófavédelmi teszt egyebek mellett a megfelelő minőségű tüzelőanyaggal, az égéstermék-elvezetők karbantartásával, a kéményseprőipari szolgáltatással foglalkozik. A kérdéssorban szereplő hasznos információk a fűtési szezonra történő felkészülést is segítik.

A teszt központi eleme az eddigiekhez hasonlóan a biztonság, ezen belül arra irányítja rá a figyelmet, hogy a szűkebb környezet, az otthon biztonsága a személyes felelősségen is múlik. A katasztrófavédelmi tesztjeink a továbbiakban honlapunkon „Lakosság” menüpontjában, a „Katasztrófavédelmi tesztek” almenüben található.

Mindemellett korábbi tesztjeink is elérhetőek maradnak a megszokott helyen.

Forrás: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

BŐVÜLT A HUNGARIKUMOK GYŰJTEMÉNYE ÉS A MAGYAR ÉRTÉKTÁR

Két új elemmel, a székelykapuval és a lángossal bővült a Hungarikumok Gyűjteménye a Hungarikum Bizottság döntése értelmében. A székelykapu egy olyan jellegzetes ácstechnikával készült fedeles nagykapu típus, amely a középkori város-, vár- és udvarházkapukból alakult ki. A 17. századtól a székelyföldi kaputípus egyre élesebben elkülönült faragott díszítményeivel és a kiskapu fölötti úgynevezett kaputükör igényes dekorálásával a más vidékek kötött nagykapuitól, Székelyföld igazi látványosságává, kulturális relikviájává vált. A lángos készítésének hagyománya szorosan összefügg a kenyérsütés tradíciójával. A tökéletes lángos közepes vastagságú, nem túl olajos, belül puha, kívül roppanós. Hagyományosan a lángost reszelt sajttal, tejjel, ízlés szerint fokhagymával megkenve fogyasztják, mára az édes és sós feltétek legkülönbözőbb fajtáiból választhatunk.

Fotó: Fekete István

A Magyar Értéktár egy sajátos szerkezetű tanyatípussal, a bokortanyákkal bővült. Az országban egyedülálló bokortanyás településszerkezet a 18. század közepétől a Nyírségben alakult ki. Az itt élők a lakott helyektől távol eső földek műveléséhez alakítottak ki lakó- és gazdasági épületeket, és egyéb létesítményeket az állattenyésztéshez.

Bekerült a Magyar Értéktárba a zselici hársméz, amely egy olyan különleges fajtaméz, amelyet évszázadok óta termelnek a Somogy vármegyei őshonos hárserdőkben. Több ezer méhcsalád szorgoskodik a Zselicben, mert az ország minden részéből vándorolnak ide a méhészek a hársfa virágzása idején.

A Hungarikum Bizottság döntésével 89-re emelkedett a Hungarikum Gyűjteményében található elemek száma, a Magyar Értéktárban pedig 152 kiemelkedő nemzeti értéket tartunk számon.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

MEGFELELŐ MENNYISÉGBEN ÉS MINŐSÉGBEN IS RENDELKEZÉSRE ÁLL A TÚZIFA

Az állami erdészeti társaságok továbbra is prioritásként kezelik a lakosság tűzifa igényét és folyamatosan szolgálják ki a vevőket - közölte Nagy István agrárminiszter.

A miniszter kiemelte, a tavalyi évet megelőző időszakra jellemző átlagos nagyságú a tűzifa iránti kereslet. Az állami erdészeti társaságok felkészültek és megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre áll náluk a lakosság, illetve a szociális tüzelőanyag-program részére a tűzifa – tette hozzá. Nagy István arra emlékeztetett, hogy a tavalyi évben a hatósági áras tűzifa program egy rendkívüli és átmeneti veszélyhelyzeti intézkedés volt, amelyet a háború és az elhibázott brüsszeli szankciók miatt kialakult energiaválság indokolt. Idén a kormány nem indította el a programot, de a maximált áras lehetőség feltételeihez hasonló feldolgozottsági fokú tűzifa továbbra is közvetlenül az állami erdészeti társaságoktól szerezhető be a legkedvezőbb kondíciókkal, bizonyos helyeken akciók mellett.

Hangsúlyozta, nincs tűzifa hiány, nincs sorban állás, minden állami társaságnál nagyobb készletek állnak rendelkezésre, amelyek árairól a társaságok honlapjain lehet tájékozódni. Az árakat jelenleg a piac határozza meg. Nagy István elmondta, az erdőgazdálkodók és a tűzifa kereskedők árképzésének összehasonlításánál fontos látni az eltéréseket is. Az állami erdészeti társaságoktól döntően alacsonyabb feldolgozottságú tűzifát alapvetően alacsonyabb egységáron lehet beszerezni. Ezzel szemben pedig a tűzifa kereskedők által kínált magasabb feldolgozottságú, kuglizott, vagy éppen hasított fa magasabb egységárakon vásárolható – húzta alá a miniszter. Nagy István felhívta a figyelmet a Szociális Tűzifaprogramra, amely az 5.000 fő alatti településeken élő rászoruló családok részére nyújt segítséget. A kezdeményezés keretében idén 2300-2400 településen mintegy 200 ezer háztartáshoz jut el a tűzifa 2024. február közepéig, amihez a kormány 5 milliárd forint támogatást biztosít. Jó hír, hogy szeptember végén a szociális tűzifa kiszállításának mértéke már meghaladta a 60% -ot. A miniszter kitért arra is, hogy az elmúlt 12 év időszaka alatt az állami erdészeti társaságok több mint másfél millió köbméter, fenntartható módon kezelt erdőkből származó tűzifát biztosítottak az igénylő önkormányzatok számára.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

OKTÓBER 1-TŐL TÖBB HELYEN, INGYENESEN LEADHATÓK A HULLADÉKKÁ VÁLT GUMIABRONCSOK

Október elsejétől kötelező külön gyűjteni a hulladékká vált gumiabroncsokat, amiket a hulladékgazdálkodásért felelős MOHU MOL Zrt. és alvállalkozói, valamint a gumiabroncs forgalmazók térítésmentesen átvesznek – mondta Raisz Anikó környezetügyért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkár.

Az államtitkár emlékeztetett, hogy júliustól az egész országban elindult az új hulladékgazdálkodási rendszer. Az új rendszerrel együtt Brüsszel elvárásainak megfelelően bevezettük a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert is, amelyben a környezetszennyező termékek gyártóinak „a szennyező fizet” elve alapján díjat kell fizetniük a termékeik hulladékkezeléséért.

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer hatálya alá tartozó egyes termékkategóriákra - így a gumiabroncsra is - speciális szabályok vonatkoznak. Ennek megfelelően a hulladékká vált gumiabroncsot októbertől külön kell gyűjteni, és a MOHU MOL Zrt., illetve alvállalkozóinak az erre kijelölt telephelyein vagy a forgalmazónak kell leadni, akik ingyenesen átveszik. Az intézkedéssel hatékonyabbá válik a hulladékgazdálkodás és emelkednek a hulladékgyűjtési és hasznosítási arányok, ami hozzájárul a hulladékokból előállított másodnyersanyagok kínálatának növekedéséhez és az illegális hulladéklerakás csökkenéséhez.

Raisz Anikó hangsúlyozta, hogy a kormány célja az ország megtisztítása az illegálisan elhelyezett vagy elhagyott hulladékoktól, ezért a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervben megfogalmazottak szerint számos erre irányuló intézkedést tettünk. A Tisztítsuk meg az Országot! projekt részeként eddig több százezer tonna elhagyott hulladékot számoltunk fel főként közterületeken, erdőkben, folyók, valamint vasúti és közúti létesítmények mellett. Az illegális szemétkerakatok helyszínének beazonosítását segíti a HulladékRadar applikáció is, amelynek már közel 30 ezer felhasználója van. Emellett második alkalommal hirdettünk azbesztmentesítési pályázatot és szállítjuk el ingyenesen ártalmatlanításra az azbesztet tartalmazó építőanyag hulladékot a lakosságtól, valamint közel 300 tonna növényvédőszer-hulladék begyűjtésében és ártalmatlanításában támogattuk a Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarát.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

JANUÁR ELSEJÉTŐL MAGYARORSZÁGON IS ELINDUL A KÖTELEZŐ VISSZAVÁLTÁSI RENDSZER

A kormány célja, hogy hazánk minél gyorsabban átállhasson a körforgásos gazdaságra, ennek érdekében júliustól átalakult a hulladékgazdálkodás és a brüsszeli elvárásoknak megfelelően bevezettük a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert, amelyben a környezetszennyező termékek gyártóinak többet kell fizetniük a termékeik után keletkező hulladék kezeléséért. A következő lépésként jövő év elejétől kötelező visszaváltási rendszer működik majd az országban, amely hozzájárul ahhoz, hogy néhány év alatt elérjük a PET palackok 90 százalékos visszaváltási arányát – jelentette be Raisz Anikó környezetügyért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkár.

Az államtitkár emlékeztetett, hogy az új hulladékgazdálkodási és kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerben a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. végzi a háztartások és a gazdálkodó szervezetek települési és kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer hatálya alá tartozó termékekből képződő hulladékának átvételét, gyűjtését, elszállítását, előkezelését, kereskedelmét és a kezelésre történő átadását. Jövő év elejétől a társaság működteti a kötelező visszaváltási díjas rendszert is, melynek részleteit a Magyar Közlöny 2023. évi 140. számában megjelent kormányrendelet tartalmazza.

Eszerint a kötelezően visszaváltási díjas termékek körébe a tej- és tejalapú italtermékek kivételével minden üveg-, fém- és műanyag palackos és dobozos, 1 deciliter és 3 liter közötti űrtartalmú italtermék csomagolása tartozik. Ezek esetében a gyártók kötelesek a terméken a jogszabályban meghatározott jelölést elhelyezni.

A gyártó a kötelező visszaváltási díjas termékeken kívül meghatározott terméket vagy csomagolást a forgalmazóval kötött megállapodás alapján önkéntesen visszaváltási díjas terméké minősítheti. Ilyen termék lehet a gyártó által önkéntesen „visszaváltható” megjelöléssel gyártott, illetve forgalomba hozott, meghatározott termék vagy termék csomagolás, amelynek gyártását, illetve forgalomba hozatalát az országos hulladékgazdálkodási hatóságnak bejelentették.

A visszaváltási díj összege kötelezően visszaváltási díjas nem újrahasználatos italcsomagolás esetén darabonként 50 forint, az önkéntesen visszaváltási díjas termékek és az újratölthető palackok esetén a gyártók által meghatározott összeg, amit a vásárló a visszaváltást követően visszakap.

A visszaváltást kötelezően gépi úton, visszaváltó automatákkal kell biztosítani a 400 négyzetméternél nagyobb eladótérrel rendelkező élelmiszerüzleteknek, valamint kötelező visszaváltási hely kialakítása az 1000 főnél nagyobb népességű településeken. Az automata működtetésére kötelezett kiskereskedelmi egységek hamarosan regisztrálhatnak a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.-nél. A kisebb eladótérrel rendelkező üzletek a rendszerhez önkéntes alapon csatlakozhatnak.

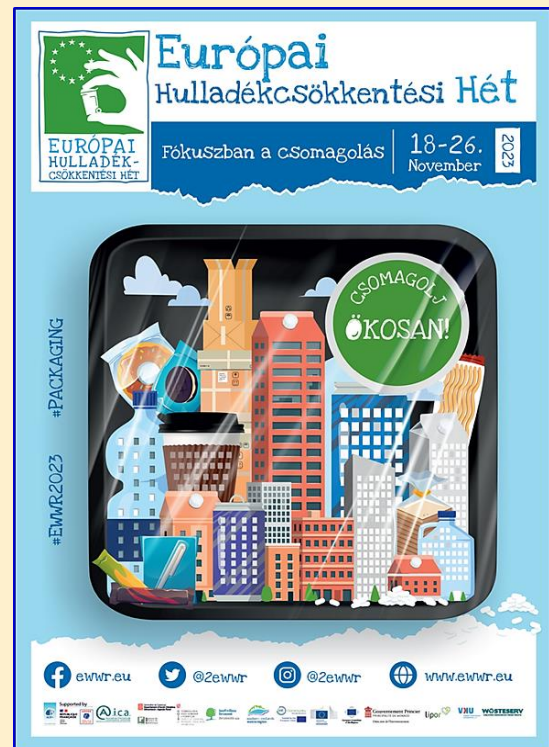
A kötelező visszaváltási rendszerben való részvétel alól a csekély mennyiségű, vagyis az évente 5000 darab terméknel kevesebbet forgalomba hozó gyártók kapnak felmentést. Emellett a szabályozás nem vonatkozik a speciális formájú és méretű, ezért automatával vissza nem váltható üvegekre, amennyiben ezt a koncessziós társaság az előzetes termékregisztrációs eljárás során megállapítja. A jogszabály által biztosított átmeneti időszakban, 2024. június 30-ig nem kell kivezetni a még jelölés és visszaváltási díj nélkül forgalomba hozott, kötelezően visszaváltási díjas terméknek minősülő italcsomagolásokat, ezek korlátlan ideig a boltok polcain maradhatnak.

Magyarországon 2010 óta az újrafeldolgozott hulladék aránya több mint kétszeresére nőtt, és ezután még tovább emelkedhet a hulladékok gyűjtési és hasznosítási aránya, ami növeli a hulladékokból előállított másodnyersanyagok kínálatát, mérsékli az elsődleges nyersanyagok felhasználását, ezáltal segíti a hulladéklerakás és az illegális hulladékelhagyás visszaszorítását, valamint csökkenti a környezeti terheket.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

IDÉN 15. ALKALOMMAL RENDEZIK MEG AZ EURÓPAI HULLADÉKCSÖKKENTÉSI HETET

A túlsomagolás elkerülése és a szelektív hulladékgyűjtés jelentősen csökkentheti az illegális hulladékelhagyást, valamint növelheti az újrahasznosított anyagok mennyiségét és minőségét, ezért idén is támogatjuk és csatlakozásra biztatjuk az önkénteseket az Európai Hulladékcsökkentési Héthez, amelynek fókuszában a csomagolás áll – mondta Raisz Anikó környezetügyért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkár. A 2009 óta megrendezett kezdeményezés célja, hogy önkéntesek saját ötleteikkel hívják fel a figyelmet a tudatos hulladékgazdálkodásra, a hulladék keletkezésének megelőzésére, a termékek újrahasználatára, valamint az anyagok újrahasznosításának fontosságára. Tavaly Magyarországon több mint 280 tervvel neveztek az önkéntes szervezetek, magánszemélyek az akcióra, ezzel hazánk az ötödik helyen végzett az országok között.

Raisz Anikó felhívta a figyelmet, hogy az Európai Unióban a teljes műanyag-felhasználás 40 százaléka, a papírfelhasználás 50 százaléka csomagolási célokat szolgál és ezeknek 36 százaléka települési szilárd hulladékként végzi. Annak érdekében, hogy a kárba vesző mennyiséget az élettartamuk meghosszabbításával csökkenteni lehessen, az uniós szabályozás szerint 2030-ig minden csomagolóanyagnak újrahasznosíthatónak kell lennie. Emiatt az idei rendezvény kiemelt témája a csomagolás, vagyis elsősorban olyan akciótölteket várnak az önkéntesektől, amelyek középpontjában a csomagolóanyagok újrahasznosítása, újrahasználata, a csomagolóanyag-felhasználás csökkentése és a csomagolásból adódó hulladék keletkezésének megelőzése, valamint mérséklése áll. Emellett minden egyéb, a hulladékcsökkentéshez kapcsolódó önkéntes kezdeményezést is várnak a szervezők. Az államtitkár emlékeztetett, hogy Magyarországon 2010 óta az újrafeldolgozott hulladék aránya több mint kétszeresére nőtt, és ezután még tovább emelkedhet a hulladékok gyűjtési és hasznosítási aránya. Ez növeli a hulladékokból előállított másodnyersanyagok kínálatát, mérsékli az elsődleges nyersanyagok felhasználását, ezáltal segíti a hulladéklerakás és az illegális hulladékelhagyás visszaszorítását, valamint csökkenti a környezeti terheket.

A november 18-26. között megrendezendő esemény magyarországi koordinátori szerepét az Energiaügyi Minisztérium felkérésére az Energiastratégia Intézet tölti be. Az akciótölteket október 16. és november 6. között lehet regisztrálni öt kategóriában (közigazgatási szerv/hatóság, egyesület/civil szervezet, gazdálkodó/ipari szervezet, oktatási intézmény, valamint magánszemély), ezek közül a legjobbakat idén is delegálják a nemzetközi versenyre.

További információk a szelektalok.hu felületén érhetők el.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

DEMENCIA-AKCIÓTERVET TERJESZT A KORMÁNY ELÉ A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM

Demencia-akciótervet terjeszt a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) a kormány elé - jelentette be a közelgő idők világnapja alkalmából Hornung Ágnes családokért felelős államtitkár a Normafa Park Látogatóközpontban.

Az államtitkár a Normafa-Margitsziget Gyalogló Klub szépkorú tagjait köszöntötte, majd elmondta: a társadalomnak gondoskodnia kell azokról, akik a jól megérdemelt pihenő éveiket töltik. Kiemelte: a 2010-es családbarát fordulat gondoskodáspolitikai fordulatot is jelentett. "Családpolitikai elképzelésünk az egész életutat kívánja lefedni, célunk, hogy a gyermeket tervezők és vállalók támogatása mellett idősebb honfitársainkat is segítsük"- mondta Hornung Ágnes. Ismertette: több civil szervezetet és önkormányzatot támogattak az idők érdekében végzett munkájukért; ennek révén olyan helyi programokat valósíthattak meg, amelyekkel segítették és ösztönözték az idők szellemi és fizikai jóllétét.

Az államtitkár beszélt az időskori demenciáról, amely komoly terhet ró a családokra. Elmondta, a KIM nagy hangsúlyt helyez a betegség megismertetésére, a megelőzés lehetséges módjainak bemutatására. Megemlékezett a 2021-ben elhunyt Monspart Saroltáról, a nemzet sportolójáról, az Idők Tanácsa tagjáról, aki számos alkalommal felhívta a figyelmet a mozgás és az egészséges táplálkozás fontosságára.

Közölte: a Monspart Sarolta által kezdeményezett gyaloglóklub-hálózat ma már 200 klubbal működik, 1700-an gyalognak rendszeresen közösségben. Hozzátette: a minisztérium Monspart Sarolta emlékére díjat is alapított, támogatják az alapító célját, hogy minél több gyaloglóklub alakuljon az országban az aktív és egészséges időskorért.

Forrás: www.kormany.hu, Kulturális és Innovációs Minisztérium

A KÖZMŰVELŐDÉSI TERÜLET IRÁNYT MUTAT A MÚZEUMI, KÖNYVTÁRI ÉS A MŰVÉSZETI TERÜLETEKNEK

A közművelődési terület értékrendjében, irányvonalaiban irányt mutat a múzeumi, könyvtári és a művészeti területeknek - hangsúlyozta a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkára Százhalombattán, a Kulturális Központok Országos Szövetsége őszi országos közművelődési konferenciáján.

A kétnapos konferencián Závogyán Magdolna emlékeztetett arra, hogy a rendszerváltás után a kultúra területén a közművelődés megítélése igen alacsonyan volt, de a szakemberek megfeszített munkát végeztek, nem adták fel a szűkös időkben, következetesen dolgoztak, és ennek eredményeként felépült egy ma már kiválóan működő hálózat, amelyben a városi művelődési házak összekapcsolódtak a kisebb településeken működő intézményekkel. Ez adja a közművelődési terület erejét, ellenálló képességét - mutatott rá. Az államtitkár példaként említette a pandémia időszakát, amikor a művelődési házak megmutatták, bezárás esetén mi lehet a megoldás: a szakembereket és a közösségeket nem hagyták magukra, innovatív válaszokat adtak a kihívásokra.

Závogyán Magdolna a jövővel kapcsolatban elmondta, hogy "nem túl rózsás a helyzet". A háború és az energiaválság nehéz helyzetbe hozta az intézményeket, és a 2023-as év sem kedvezett kulturális területnek, mert nem jutottak pluszforrások az ágazatnak. Az államtitkár jelezte, hogy 2024 sem lesz forrásokban bővelkedő, mert az idei 204 milliárd forint mellett jövőre 180 milliárd forint felett diszponál az államtitkárság. Megjegyezte, hogy tavasszal 45 járásban elindul egy mintaprogram, amely a közművelődés mintájára az előadó- és alkotóművészet, a könyvtárak és a múzeumok vonatkozásában is a hálózatba szerveződést fogja előtérbe helyezni. Ebben a "csúcsintézményeknek" garanciát kell vállalniuk a szakterületük szolgáltatásaira, hálózatba kell szerveződniük, hogy elinduljanak a minőségi, értékalapú szolgáltatások a "végpontok" felé.

Forrás: www.kormany.hu, Kulturális és Innovációs Minisztérium

MIÉRT FOROG A VÍZKÖRFORGÁS KÖRÜL A VILÁG?

„A vízgazdálkodás legfontosabb kihívásai nem műszaki vagy tudományos jellegűek, hanem megoldatlan, sőt egyre súlyosbodó társadalmi, életviteli és politikai problémák” – hangzott el a tizedik évéhez érkező Ludovika Szabadegyetem előadásorozat 2023/24-es tanév első előadásán, a Nemzeti Közszerzői Egyetemen (NKE). A jubileum alkalmával Bogárdi János, az NKE Víz tudományi Karának (VTK) kutatóprofesszora, a Bonni Egyetem tanára tartott előadást *Miért forog a vízkörforgás körül a világ?* címmel, a *Vízből vagyok, vízzé leszek* című életműkötetének megjelenése kapcsán.

Az előadót Bíró Tibor egyetemi docens, a VTK dékánja mutatta be a hallgatóságnak. Bogárdi János a Magyar Hidrológiai Társaság tiszteleti tagja, a Belügyminisztérium Országos Vízügyi Főigazgatóság Tudományos Tanácsának tagja, a Magyar Tudományos Akadémia Vízkutatási Programjának tudományos tanácsadója, a Magyar Hidrológiai Társaság Hidrológiai Közlönyének szerkesztőbizottsági tagja. Bogárdi professzor nemzetközi szaktekintély, neve a víztudományok területén kikerülhetetlen. Nemzetközi karrierjét elsősorban műszaki területen, az integrált vízgazdálkodás területén építette, ugyanakkor a vízpolitika és vízdiplomácia jeles képviselője, részt vett az ENSZ és az UNESCO tevékenységében is. Van-e és lesz-e elegendő vizünk? Mik a legnagyobb kihívások ezzel kapcsolatban? Milyen a jelenlegi víz helyzet a világon? Van-e elegendő beruházási fedezet, szakember, nyersanyag, politikai akarat, társadalmi egyetértés és összefogás a szükséges lépések megvalósítására? – ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kaphattunk választ Bogárdi János előadásából.

„Az ember három percet bír ki levegő nélkül, három napot víz nélkül, három hetet élelem nélkül. Az emberi test 1%-os dehidratációja már a szellemi teljesítmény csökkenésével jár, az emberi szervezet 15-25%-os vízvesztése halálos lehet, míg 2/3-os vérvesztéséből felépülünk. Egy újszülött testének 80%-a, egy aggastyánénak 50 %-a víz, az emberi agy 85% vízből áll” – foglalta össze Bogárdi professzor a víz fiziológiai szerepét.

A vízgazdálkodás feladata a három alapvető emberi igény kiszolgálása: a vízellátás biztonsága a települési, ipari, mezőgazdasági és egyéb szektorok vízigényének fedezésére; a vízzel kapcsolatos, természeti eredetű extrém eseményekkel szembeni biztonság; és a természetes akvatikus élőhelyek megőrzése, és/vagy helyreállítása. „E célok közt fennálló többszörös konfliktusok szinte mindenhol jelentkeznek napjaink dinamikus, komplex, többléptékű társadalmi-ökológiai rendszerében. Ezért a vízgazdálkodás nemcsak a készletek szakszerű menedzsmentjét, hanem politikát is jelent!” – fogalmazott.

Az ivóvíz (édesvíz) fiziológiai szerepe és az alapvető emberi igények bemutatása után a professzor vázolta édesvízkészleteink megosztását is. A Föld összes édesvize 35 millió km³, amely vízkészletünknek csupán 2,5%-a.

Ismertetett továbbá két kevésbé ismert definíciót is. Az ún. *kék víz* az évente megújuló felszíni és felszín alatti lefolyásokból, a folyókból, tavakból, tározókból, talajvízből származó víz, melyek mozgását a nehézségi erő szabályozza, építőmérnöki eszközökkel lehet szabályozni, de csak kisebb hányadát tudjuk felhasználni. Az ún. *zöld víz* a közvetlen csapadékból származó, a transpirációban (párologtatásban) részt vevő víz. Bár a szárazföldi csapadék 2/3-a elpárolog, illetve a növénytakaró transpirációjában vesz részt, a mezőgazdasági vízfogyasztás 90%-át ez adja. Néhány ország kivételével tehát az élelmiszertermelés a *zöld* és nem a *kék* vízen alapul.

A népességrobbanás kapcsán szóba került a világ, az emberiség három legnagyobb problémája is, amelyet magyarul a *három sz*, angolul *Three P, Triple P, vagy The Ps* problémájának neveznek. Ezek a *szaporodás* (elsősorban a világ legszárazabb és gazdaságilag legfejletlenebb részein); a *szegénység* (a gazdagok és szegények közötti különbség növekedése mind az országok között, mind az országokon belül); és a *szennyezés* (ökoszisztémák, víztestek, a geoszféra és az atmoszféra megállíthatatlannak tűnő biológiai, kémiai és fizikai túlterhelése).

A Föld északi féltekéjének száraz övezete a Szaharától Kelet-Ázsiáig tart, ez a terület, valamint Fekete-Afrika nagyrésze a lakosság évenkénti növekedésének gócterülete. „A világon valaha élt emberek fele ma él, a kortársunk!” – hívta fel a figyelmet a népességnövekedés nagyságára a professzor. Hozzátette: a még mindig jelentékeny népességnövekedés korunk legnagyobb kihívása, ami hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenség és szennyezés növekedéséhez is. „A nemzetközi, vízhiányra összpontosító diskurzus elfelejtett dimenziója a vízminőség! – magyarázta Bogárdi János. „A vízminőség széles körű romlása „másodlagos” vízhiányhoz vezet, mert a szennyezett vizet nem lehet magasabb rendű vízigények esetében használni!”

Az előadáson egyebek mellett szó esett Magyarország és a Duna-medence kérdéséről is. „Magyarország jövője elválaszthatatlan a jövő vízviszonyaitól a Duna vízgyűjtő területén. A magyar vízgazdálkodás nemzetközi kell, hogy legyen, mivel hazánk *víztranzit ország*” – mutatott rá a szakértő. A Duna-medence vízviszonyainak változása kapcsán elmondta: a jövőben mindenképp kevesebb vízzel kell számolnunk. A csapadék 3-16%-os csökkenése, a párolgás 10-25%-os növekedése és a lefolyás 5-35%-os csökkenés mind-mind ebbe az irányba mutat. „A társadalmi értékrendszerek radikális változására van szükség! Bizalomra, bizakodásra és a problémákkal való elszánt szembenézésre kell!” – foglalta össze előadását Bogárdi János professzor.

Az előadásról készült videó visszaneézhető [itt](#), bővebben pedig a ludovika.hu-n olvashatnak.

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

A MEGELŐZÉS ÉS AZ ALKALMAZKODÁS A KULCS AZ ÉGHAJLATI VÁLTOZÁSOKHOZ

Magyarország éghajlati jövőképéről és a globális változásokról beszélt Bozó László meteorológus, az Országos Meteorológiai Szolgálat munkatársa, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja a Ludovika Szabadegyetemen. A szakértő a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (NKE) október 10-én arra hívta fel a figyelmet, hogy a jelenlegi társadalmi és gazdasági változások iránya a jövőben fenntarthatatlan lesz, és nagymértékben kell alkalmazkodnunk a mostani jelenségekhez.

Az elmúlt 40 évben bekövetkezett klímaváltozás jelei már a Kárpát-medencében is megmutatkoznak, így hatással vannak vizeinkre és a mindennapjainkra is – hívta fel a figyelmet Kovács László dandártábornok, az NKE tudományos rektorhelyettese.

A globális és regionális folyamatok nem választhatók el egymástól – emelte ki előadásában Bozó László, kifejtve: a Föld természeti működését és az emberi tevékenységet is magába foglaló rendszer rendkívül bonyolult módon működik, mivel az egyes alrendszerek, így a vízszféra, a hó- és jégtakaró, valamint a bioszféra különböző halmazállapotúak, és eltérő módon reagálnak a külső hatásokra. A szakember a gyors rendszerek közé sorolta a légkört, míg az az óceánokról és a szárazföldről elmondta, hogy lassan reagálnak.

Az ipari forradalom óta az emberiség egyre aktívabban végez olyan tevékenységeket, amelyek megváltoztatják a légkör összetételét, ez pedig visszahat más természeti rendszerek működésére is – mutatott rá a meteorológus. Hangsúlyozta: a fosszilis energiák használatának következtében megváltozik a föld- és vízhasználat, illetve a légköri szennyezettség is.

Az elmúlt kétezer évet vizsgálva és figyelembe véve azokat az időszakokat is, amikor már méréseket is tudtak végezni, az látszik, hogy az ipari forradalom előtti időszakban nem volt olyan kilengés a hőmérsékletben, mint amilyen az 1800-as évek óta zajlik – jelentette ki Bozó László. Kiemelte: az emberi tevékenység mellett a természeti folyamatok is befolyásolják az éghajlatot. Példaként említette a jégkorszakokat, a napsugárzási energia fluktuációját, vagy a vulkáni tevékenységet, amely csökkenti a globális átlaghőmérsékletet. Rámutatott: az adatokból az látszik, hogy az 1950-es évektől folyamatos emelkedés tapasztalható az átlaghőmérsékletben, amit ma már nemcsak földfelszíni, vízfelszíni és rádiószondás módszerrel mérnek, hanem műholdakkal is.

Jelentős földrajzi változatosságot mutat a melegedés mértéke, ugyanis míg az iparosodás óta az Egyenlítőnél nem éri el az 1 Celsius-fokot, addig a sarkköröknél mintegy 3 Celsius-fokot jelent, amelynek oka a sarki jégtakaró olvadása – fejtette ki a szakember. Beszélt arról is, hogy a légkör mellett az óceánok vize is melegszik, kivételt ez alól csak az Atlanti-óceán középső területei képeznek, ahol kisebb mértékű csökkenés tapasztalható a Golf-áramlat miatt. Kitért az üvegházhatás folyamatára, amellyel kapcsolatban kiemelte a szén-dioxid, a metán, a dinitrogén-oxid koncentráció jelentőségét. Hozzátette: az üvegházhatás 60-65 százalékáért az előbbieket mellett a vízgőz felelős, amely nélkül 25-30 Celsius-fokkal lenne hidegebb a légkör.

A vizsgálatokhoz ma már éghajlati modellek is rendelkezésekre állnak, ahogy más természettudományos vizsgálatok során is alkalmaznak modellszimulációkat – mondta Bozó László, részletezve: a vulkáni tevékenységet, a napsugárzás változását, illetve az emberi tevékenységet is tudják szimulálni.

A csapadék globális mennyiségéről Bozó László kifejtette: jelentősen nem változott, mennyi eső, vagy hó esik egy-egy évben, inkább az időben és térben való eloszlásuk módosult. Az általános felmelegedés következményeként említette a permafroszt, vagyis az állandóan fagyott talajréteg változását, amely hatással van például Alaszkában, vagy Szibériában a helyi építkezésre és az energiaszektorra is. Példaként szökött még az Európában megjelent új jeneségről, a medikánról (mediterrán hurrikán), amely jellegét és forgásirányát, illetve a viharos szeleket tekintve hasonló, mint az Egyesült Államokban, de intenzitása kisebb, ezért kevesebb kárt is okoz. Beszöött még a mostanában tapasztalható szárazságról, illetve az áradásokról is, amik azonban szerinte kevésbé jellemzőek. Felhívta a figyelmet a klímaváltozás következményeként tapasztalható légköri futóáramlásokra, amelyek iránya is megváltozott. A természeti katasztrófák száma az 1970-as évek óta jelentősen emelkedik, az ezekből eredő halálesetek száma viszont csökkent az elmöött évtizedekben a tudomány fejlődése miatt – hangsúlyozta a meteorológus.

Hazánk éghajlati változásairól Bozó László úgy fogalmazott: főként az elmöött két évtizedben nöött jelentősen azoknak a napoknak a száma, amikor a hőmérséklet meghaladta a 35 Celsius-fokot. Ehhez nagymértékben hozzájárult, hogy a városok belső részein nagyon kevés a zöldfelület – emelte ki, hangsúlyozva: a kertvárosokban 2-3 Celsius-fokot hűvösebb is lehet. A hőségnapok száma 20-50 nappal nő a jövőben a szimulációk szerint – hívta fel a figyelmet, rámutatva: az üvegházhatás is folyamatosan növekszik. Beszöött arról is, hogy a fűtőanyagok felhasználásában nem következett be változás, mivel továbbra is használunk fát, szenet, olajat és földgázt is, ezek mennyisége pedig várhatóan csak fokozódik majd.

Az 1950-es évek óta bekövetkezett társadalmi és gazdasági változások iránya a jövőben fenntarthatatlan lesz, amit jól mutat az üvegházhatású gáz kibocsátás, a nitrogénfelhasználás, a bioszféra degradációja és a trópusi esőerdők pusztulása is – jelentette ki, hozzátéve: egyebek mellett a turizmus, a telekommunikáció és a közlekedés egyre több energiát emésztenek fel. A károk mérséklésére és a környezetkárosító tevékenységek csökkentésére van szükség – hangsúlyozta a szakértő, rámutatva: nagymértékben kell alkalmazkodnunk a mostani jelenségekhez, amit főként az előrejelzésekkel, a megfelelő tájékoztatással és a kritikus infrastruktúrák fenntartásával lehet elérni.

Pálvölgyi Tamás, az NKE Víz tudományi Karának dékánhelyettese – aki szintén meteorológusként végzett – zárásként arra hívta fel a figyelmet, hogy a stabilitás időszak a tudományban is véget ért, ezért az elővigyázatosság elvét kell gyakorolni. További részletek az NKE tudományos-ismeretterjesztő portálján, a ludovika.hu cikkében olvashatók.

A Ludovika Szabadegyetem előadása ebben a [videóban](#) tekinthető meg.

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

TELEPÜLÉSBIZTONSÁGI MENEDZSER SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK INDUL 2024 FEBRUÁRJÁBAN

A két féléves képzési idejű szakot önköltséges képzési formában hirdeti meg a Rendészettudományi Kar. A képzés önköltsége 260.000 Ft/fő/félév. A 240 órás képzésre levelező munkarendben kerül sor úgy, hogy a tanórák félévente, 8-10 alkalommal, péntek és szombati napokon, napi 6-10 órában kerülnek megtartásra a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A felvételi tájékoztató, a jelentkezési lap és a szakról szóló további információk elérhetőek: [itt](#).

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közszolgálati Egyetem

ÁSZ hírek

FÓKUSZBAN A VIZEK VÉDELME

A fenntartható fejlődés egyik alapköve a vizek védelme. Bolygónknak mindössze 0,007%-a felszíni, emberi fogyasztásra alkalmas víz, ezért megóvása nemcsak országos, hanem nemzetközi szinten is kiemelt feladata a nemzetek vezetőinek. Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) most megjelenő elemzésében és ellenőrzési jelentésében is e témát járja körül különböző nézőpontokon keresztül.

Ellenőrzési jelentésében az ÁSZ megállapította, hogy a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos feladatellátása az ellenőrzött időszakban szabályszerű volt. Az ÁSZ elemzése rámutatott ugyanakkor arra, hogy míg a szennyvíz biztonságos kezelése tekintetében Magyarország jól teljesített, víztesteink vízminősége az elmúlt időszakban lényegesen nem javult.

A **23024**-es sorszámú jelentés – *A vizek védelmének és a vízgazdálkodási feladatok ellátásának ellenőrzése – A víziközmű-szolgáltatás ellenőrzése* címmel az Állami Számvevőszék jelentések rovatában, míg az elemzés **T/607**-es publikációs számon, *Szennyvíz és vízszennyezés – társadalmi és környezeti fenntarthatóság az ENSZ 6. Fenntartható Fejlődési Célja fényében* címen az ÁSZ weboldalának elemzések rovatában olvasható.

Forrás: Állami Számvevőszék (www.asz.hu/hu)

SÚLYOS GAZDÁLKODÁSI SZABÁLYTALANSÁGOKAT TÁRT FEL AZ ÁSZ HÁROM, A LEGSZEGÉNYEBB TELEPÜLÉSEK KÖZÉ TARTOZÓ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNÁL

Az Állami Számvevőszék a leghátrányosabb helyzetű települések gazdálkodásának ellenőrzése, ezen keresztül a megfelelő gazdálkodás előmozdítása érdekében indított ellenőrzéssorozatának első három helyszínén rendszerszintű, jelentős vagyoni hátrányt okozó szabálytalanságokat állapított meg.

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2023-ban célul tűzte ki, hogy célirányos ellenőrzéseinek segítségével áttekintse a leghátrányosabb helyzetű kistéleplések önkormányzatainak és költségvetési szerveinek gazdálkodását, a kiadások teljesítésének és elszámolásának szabályszerűségét, megállapításaival és javaslataival pedig hozzájáruljon a jogszabályoknak megfelelő, célszerű és eredményes gazdálkodás előmozdításához, ezen keresztül a települések felzárkóztatására vonatkozó célok teljesüléséhez.

[...]

Az ÁSZ az ellenőrzés során feltárt hiányosságok felszámolása, a szabályszerű működés feltételeinek megteremtése érdekében javaslatokat fogalmazott meg az önkormányzatok és az intézmények vezetői felé. Az ellenőrzött szervezetek vezetőinek 30 napjuk van intézkedési tervet összeállítani a jelentésekben foglalt megállapításokhoz kapcsolódóan. A jelentések [nyilvánosak](#), a megállapítások iránymutatásként szolgálnak a további ellenőrizendő települések vezetői felé is.

A jelentések az Állami Számvevőszék honlapja jelentések rovatában, az alábbi sorszámon, címen elérhetők:

23043 – Az önkormányzatok ellenőrzése – a pénzforgalomban megjelenő kiadások teljesítésének és elszámolásának megfelelőisége – Siklósnagyfalu Önkormányzat

23030 – Az önkormányzatok ellenőrzése – a pénzforgalomban megjelenő kiadások teljesítésének és elszámolásának megfelelőisége / A pénzforgalomban megjelenő vagyonhasznosítási bevételek beszedésének és elszámolásának megfelelőisége – Csenyete Község Önkormányzata

23029 – Az önkormányzatok ellenőrzése – a pénzforgalomban megjelenő kiadások teljesítésének és elszámolásának megfelelőisége – Nyírpilis Község Önkormányzata

Forrás: Állami Számvevőszék (www.asz.hu/hu)

Tudásműhely

KÖZSZOLGÁLATI PROTOKOLL 2. RÉSZ – NÉHÁNY ALAPKÉRDÉS A HIVATALI MINDENNAPOKBÓL

A jól képzett, helyes életfelfogással rendelkező hivatali alkalmazott elsajátítja és alkalmazza is a társasági-hivatali (üzleti) élet illemszabályait, elismeri, hogy ezen eszközök előnyt jelentenek számára akkor, ha – a helyzettől függően, alkalmazkodva az adott szituációhoz – megfelelően képes ezeket igénybe venni.

Tegeződés-magázódás

Hazánkban hagyományai vannak a magázódásnak. A tegeződés-magázódás főszabálya, hogy felnőttkorú idegenek első találkozásuk során a magázódás szabályai szerint lépnek kapcsolatba egymással. Ez nyelvileg bonyolultabb megfogalmazást jelent és kifejezi a felek közötti különbséget, esetleg hierarchiát. A főszabály semmilyen körülmények között nem mellőzhető, illetlenség a fölérendelt részéről első találkozásakor tegezni egy hölgyet, esetleg egy jóval idősebb kollégát (munkatársat).

A tegeződés felajánlása a hölgyek előjoga. Akkor van ez alól kivétel, amikor hosszabb személyes, szakmai ismeretség után a nő (nyilvánvalóan a tiszteletadás jegyében) nem kíván élni a magasabb beosztású férfi irányában ezzel az előjoggal, ilyenkor a magasabb rangú férfi felajánl(hat)ja a tegeződést. A felajánlott tegeződést illik elfogadni, durva hiba a visszautasítás. Tegeződéskor illik tartózkodni a becézett keresztnévek használatától. A feltűnően nagy rangbeli különbségeket illik egyéb nyelvi eszközökkel jelezni (pl. a tegeződés mellett a rang megjelölést is használni lehet), mivel ez utalhat arra, hogy a rangban alárendelt továbbra is tisztában van a közötte és a fölérendelt között fennálló különbséggel.

Természetesen akadnak kivételek. **Egyes hivatali szervezetekben, ahol általános (azaz főszabály) a tegeződés, kirívóan hatna, ha magázódva kezdenénk az ismeretlen kollégákkal a kommunikációt.**

Bemutkozás-bemutató

A bemutatkozásra két egyén első találkozásakor kerül sor. Ilyenkor időben az első mozzanat a köszönés. Az alárendelt (hivatali ranglétrán lentebb lévő) magázódva előreköszön – a rangsor figyelembevételével – a fölérendeltnek, majd udvariasan „engedélyt kér” a bemutatkozásra. A nevünket a vezeték- és keresztnév kimondásával használjuk, előtagokat – például doktori fokozatot stb. – nem illik ilyenkor említeni.

A kézfogás szintén alapeleme a bemutatkozásnak, az ismerkedési szertartás kötelező eleme, tehát a köszönést követő következő lépés. Az alárendelt a köszönést követően udvariasan vár arra, hogy a fölérendelt nyújtsa a kezét, a kézfogásra nyújtott kezét elfogadja, majd a fölérendelt is bemutatkozik. Ezt követően az alárendelt röviden elmondhatja, milyen beosztásban, szerepben van jelen a hivatalos eseményen. Ez az egy mondatos szakmai bemutatkozás lehetőséget adhat a fölérendeltnek arra, hogy kifejezze érdeklődését. A kézfogás nemre való tekintet nélkül kötelező bemutatkozáskor, de többszöri találkozás és elbúcsúzás esetén hölgyek számára opcionális. A kéznyújtás el nem fogadása durva sértés. A kézfogásnál alapvetés, hogy mindig a fölérendelt (nő, magasabb rangú, idősebb) nyújtja először a kezét az alárendelt (férfi, alacsonyabb rangú, fiatalabb) pedig azt elfogadja.

A főszabály alól léteznek kivételek, amikor a nemek, a korosztály és a rangok „ütköznek”. Megfordul a sorrend, ha egyrészt a rangbeli vagy korosztálybeli különbség legalább két szinttel eltér, másrészt vendég és az őt fogadó személy viszonylatában mindig a fogadó fél nyújt kezét elsőként, fogadva az érkezett vendéget. A harmadik eset a díjátadás, ekkor ugyanis e jelentés módosul: a díjat átadó azért nyújtja elsőnek a kezét, mert ő gratulál elsőként a díjazottnak.

A bemutatás szituációjában mindig legalább három fél szerepel, a két, egymással újonnan ismeretséget kötő, azaz a bemutatott fél, de a helyzet meghatározó tényezője, alakítója az a szereplő, aki őket egymásnak bemutatja. Mivel a feleket egymásnak bemutató fél a helyzet „ura”, őt ismeri a két főszereplő, így ő nem mutatkozik be. A bemutató félnek elsősorban a rangsor elvét kell ismernie, hiszen a bemutatás szabályait is ez az alapelv hatja át. A bemutató fél mindig az alárendelt felet mutatja be a fölérendelt félnek, az idősebbnek a fiatalabbat, a nőnek a férfit.

Kivétel az az eset, amikor a meghívott vendég a házigazdának elsőként mutatja be házastársát, ezt követően azonban ismét érvényesül a főszabály – a nőnek mutatjuk be a férfit.

Szóbeli-írásbeli kommunikáció

Akár szóbeli, akár írásbeli a közlés, a legfontosabb szempont az, hogy a tartalom, az üzenet jusson el a hallgatósághoz, a címzethez.

A szóbeli közlés sikeressége nemcsak a szakmai ismeretek, hanem a szóhasználat, a nyelvhelyesség szabályainak betartását is igényli, ügyelnünk kell a testbeszéd szabályaira, a közönség figyelmének folyamatos fenntartására.

Írásban leggyakrabban a hivatalos levéllel találkozhatunk. Formai szempontból a levél címzésből, megszólításból, magából a közlemény szövegéből, a keltezésből és az elköszönés-aláírás részleteiből áll. Arra is mód van, hogy az egyes szervezetek (belső szabályzatban rögzített formájú) nyomtatványmintákat alkalmazzanak. Az írásbeli közlésnek szakmai tartalmakra kell korlátozódnia, a lehető legrövidebb, legegyszerűbb megfogalmazással, hiszen ezzel a másik személy, azaz a címzett munkaidejével is takarékoskodunk. Az egyértelműség végett fontos a „Tárgy” megjelölése a címzéssel egy magasságban, valamint az iktatás szempontjából lényeges elem az azonosító szám, iktatószám.

A megszólítás hivatalos levélben mindig „Tisztelt” jelzővel kezdődik, és a megszólított rangját jelöli meg a nemre való utalással – például „Tisztelt Osztályvezető Asszony!”. Személyesebb jellegű, ám mégis hivatalos kapcsolatokban megengedett a „Tisztelt Osztályvezető Asszony!, Kedves Anna!” megszólítás, ezzel oldottabbá téve a levelezés hangulatát. A keltezés magában foglalja szükségszerűen a keltezés idejét és helyét is, kivétel az elektronikus levelezés, amely esetében a keltezés elhagyható, hiszen az időpont az e-mail további adataiból kiderül, a keltezés helye pedig elektronikus közlésnél nem bír jelentőséggel. Elköszönő formulaként legelterjedtebb a „Tisztelettel”, amelynek régies, de ma is elfogadott és alkalmazott formája a „Maradok tisztelettel”. Ha így köszönünk el, nem csupán a formalitások szerint köszönünk el, hanem a címzettet vélhetően – legalábbis a küldő fél részéről – hangsúlyosabb tisztelet övezi.

Az „Üdvözlettel” kifejezést csak rangban alattunk állóval vagy azonos rangban lévővel szemben engedhetjük meg magunknak, ez semleges elköszönési formulának tekinthető.

Általános öltözködési szabályok és a legtipikusabb hibák

Az öltözködést befolyásolja a folytonosan változó divat, továbbá hatással vannak rá az egyéb körülmények, így a gazdasági, politikai változások is. Ennek ellenére a hivatalos megjelenés viszonylag állandónak tekinthető, az elvárt öltözékekben alapvető változtatások nincsenek.

A hivatali megjelenés elvárható azoktól az egyénektől, akik munkavégzésük során kapcsolatba kerülnek ügyfelekkel, más szervezetek képviselőivel, tárgyalópartnerekkel, üzletfelekkel.

A férfi hivatalos megjelenésének legfontosabb részei

Férfiak leginkább hivatalos öltözékének a fekete, a sötétkék vagy a szürke szövet *öltönyök* (az azonos kelméből készített zakó és nadrág, illetve – opcionálisan – mellény együttese) számítanak, minden esetben világos színű inggel és nem túl feltűnő mintás nyakkendővel. Legyenek a ruhatárában szülő nadrágok és színben, anyagban hozzájuk illő zakók is. A fekete öltöny leginkább hivatalos esti, alkalmi viseletként ajánlott. Amikor a férfi ül, kigombolja a zakóját, felálláskor már menet közben be kell gombolni legalább a felsőt és a következőt (a legalsót nem).

A nadrág fazonja, vonalvezetése meghatározó a megjelenés szempontjából. A klasszikus, üzleti életben elfogadott nadrág mindig szövetből, élvasalással készül, az oldalvarrásba beállított függőleges zsebei vannak. Az alkalmi öltöny nadrágjának a szárán nem elegáns a hajtóka.

A *zokni* színe az üzleti öltözködésben nem lehet elütő az öltöny, a nadrág vagy a cipő színétől. A hivatali megjelenésben az *ing* legyen hosszú ujjú, zseb nélküli, világos színű (fehér vagy pl. világoskék) és galléros. A gallér formája határozza meg a nyakkendő szélességét. A kezelő lehet dupla is, ez esetben mindig mandzsettagomb szükséges.

A *mellény* a klasszikus öltönyöknek és az alkalmi viseleteknek is kiegészítője. Mellénnyel viselt zakót nem illik levenni.

Az alkalmi viseletek szabályai másképp alakulnak, ha nappali, délutáni vagy esti rendezvényre kell az öltözéket összeállítani. (Más és más részletek biztosítják az eleganciát pl. a frakk, szmoking, nappali változata a Dinner Jacket, zsakett, stresemann esetében, továbbá országonként is találhatunk eltéréseket. Ezeket a részletszabályokat érdemes a szakirodalomban tanulmányozni.)

A *nyakkendő*t az ing gallérjának szélességéhez kell igazítani (tehát ne lógjon ki alóla), a nyakkendő hegye az öv csatjáig ér. Mintázata és színe visszafogott. A kerek nyakmegoldású pulóverhez ne viseljünk nyakkendőt. A nyakkendő nélkül viselt ing felső gombját mindig kigomboljuk. A csokornyakkendő jellemzően fehér vagy fekete, a klasszikus csokornyakkendőt kézzel kell masnira kötni.

A *kalap* eltűnőben van a mindennapjainkból, pedig eredetileg nemcsak funkcionális, hanem díszítő és ruházatot kiegészítő funkciója is volt. Európában elvárt, ha egy férfi belép egy helységbe, akkor le kell vennie a kalapját (kivétel ez alól például a zsinagóga, ahol kötelező a nem vallásos látogatóknak is kalapot viselni vagy a fejet jelképesen fedni).

A férfiak *cipőviseleténél* legfontosabb szempont, hogy bőrből készüljön, klasszikus fazonnal. Említenünk kell, hogy az egyéb kiegészítőknél (pl. derékszíj, nadrágtartó, díszsebkendő, irattáska, karóra, mandzsettagomb, nyakkendőtü vagy nyakkendő-csipesz), szintén összhangban kell lenniük az öltözéssel.

A zakón a hajtóka (rever) gomblyukában a jelvények, kitüntetések, vagy a saját állam jelképe viselhető.

A nő hivatalos megjelenésének legfontosabb részei

A különböző kombinációk, így pl. a kosztüm, body kosztüm, komplé, nadrágkosztüm, ruha (az ujj hossza nem igazán fontos szempont), kötényruha-blúz, szoknya-blúz, szoknya-blézer, ruha-blézer, nadrág-blézer összeállítások egyaránt megengedettek a nőknek a hivatali megjelenésben, nagyobb a szabadságuk a kiválasztható ruhadarabok terén.

A nők hivatali „egyenruhája” az azonos alapanyagból készült kabát (blézer) és szoknya, azaz a *kosztüm*. Ma már általánosan elfogadott a nadrágkosztüm is, de a klasszikus öltözet a szoknyás kosztüm. Megfelelő anyagból és szabással esti rendezvényeken is viselhető. Alapszínei a férfiöltönnyel megegyezik, szolid mintázat elfogadható. Finomabb változat a *komplé*, amely tubusruha és azzal egyező anyagú és színű kabát együttesét jelenti. A kosztümviselet teljes értékű alternatívája lehet.

A *szoknya* alapvetően térd alá, konzervatív stílus esetén lábszárközépig, esetleg térdközépig ér – ez lehet egy kissé ízlés dolga is (esetleg a térdvonal fölött véget ér, azaz ladymini hosszúságú). A hivatali öltözködésben szövetből készül, ünnepélyes alkalmakra, esti megjelenéshez selyem, bársony, szatén alapanyagokból. A testalkathoz leginkább illő fazont válasszuk.

A *nadrág* Coco Chanelnek (1920-as évek közepétől) köszönhetően lett elfogadott a nők ruhatárában. Egyre inkább elterjedt, de protokolláris alkalmakra bizonyos országokban nem viselhető (például Japánban és arab országokban sem).

A nadrágok fazonjában kerüljük a szűk vonalvezetést, a nadrág anyagára a szoknyánál elmondottak az irányadók. A blézer alá blúz, női ing, top illik, szín és minta tekintetében nagyobb a rugalmasság, mint a férfiingeknél. A legfontosabb szabály az, hogy – ha a blézert szeretnénk levenni – a blúz, női ing, top nem lehet ujjatlan (még nyáron sem), a vállak hivatalos megjelenéskor nem maradhatnak fedetlenül.

Az egyenes szabású, lábszárközépig érő *női ruha* megjelenését is Coco Chanelhez köthetjük, az úgynevezett „kis fekete” ruhát az egész világon viselik.

Selyemkendővel és középmagas sarkú városi cipővel viselve nappali, míg gyöngysorral és magas sarkú körömcipővel esti viselet is lehet. Az elegáns ruha attól lesz nagyesztélyi, ha hosszú szoknyás, különleges anyagból készült, könyök fölé érő kesztyűt, alkalmi cipőt viselünk, kisméretű estélyi retiküllel.

A *cipő* legyen tiszta, készüljön bőrből és ne legyen a sarka 8 cm-nél magasabb. A klasszikus cipő (még a nyári is) elől zárt legyen, a láb ujjá – legyen az bármilyen ápoltság is – nem látszódhat. A cipő színe a ruházatához közelít. A választásnál legyen szempont a kényelem is.

A nők *kalapviselete* Európában országonként különböző. Elegáns ruhához, kiskosztümhöz viselhető, egyes tradicionális társadalmi alkalmakkor (pl. a briteknél ascoti derbyn máig előírt a viselése) elengedhetetlen kiegészítő. Zárt helyen, a fejen maradhat, ha az a ruha kiegészítője, azonban színházban (étteremben, moziban, operában stb.) nem illendő a viselése, mert esetleg a hátunk mögött ülőket akadályozhatja a látásban. Egyes vallási épületekben kötelező a látogatók számára fejfedő viselése, az arab világ országaiban a nők nyilvánosan csak fedett fejjel vagy akár az arc takarásával jelenhetnek meg.

Hivatalos alkalmakkor kötelező a *harisnya* viselése (még nyáron is), testszínű, minél vékonyabb, minta nélkülieket célszerű választani. Az öltözködési szabályzattal rendelkező hivatalokban a harisnya viselésétől (általában) 25°C feletti nyári hőmérséklet esetén tekintenek el. Nyitott orrú cipővel, szandállal harisnya nem viselhető.

Hibák mindenhol, így az öltözködésben is előfordulhatnak. Tipikus öltözködési hibaként a férfiaknál elsősorban a stílustalanságokra érdemes utalni. Az ápoltság fontossága nem hangsúlyozható eléggé, az ékszerek, kiegészítők nem megfelelő viselése természetesen a férfiak öltözködésében is kerülendő. Kerülendő az elütő színű vagy feltűnő mintájú zokni viselete, mivel – mind színében és mintájában, mind anyagában – optimális esetben az öltönnyel és a cipővel is szinkronban van. (Érdemes ezt itt külön is kiemelni, mert talán többen ismerjük az „Y” és „Z” generációnál¹ a sötétkék/sötétszürke, vasalt élű nadrághoz viselt türkizkék/neonzöld/pink színű zokni irányzatot, valamint az a megoldás sem helyeselhető, amikor különböző neon színű zoknit viselnek a jobb, illetve a bal lábon.) Fontos, hogy a lábszár még ülve se látszódjon ki a zokni széle és az öltöny nadrág szegélye között. Ügyeljünk a cipő tisztaságára, portalanságára is. A nyakkendőt meglazítani, az inget kigombolni, az öltönyzakót levenni (még egy elhúzódó tárgyaláson is) csak a jelenlévő hölgyek engedélyével lehet. Ha a férfi „megspórolta” a hosszú ujjú inget, olyankor nem veheti le a zakóját.

---

¹ Az 1984-2009 között születetteket sorolják ide

Az újonnan vásárolt zakóról, kabátról az ujján található márkajelzést le kell vágni, a zakó sliccét összefogó öltést el kell távolítani, a levartt zsebet fel kell vágni, amely a zseb „hajtókáját” rejt. Rövidnadrág, vagy halásznadrág (bermuda) viselése nem megengedett (kivéve az öltözködési szabályzatban meghatározott esetekben). Férfiingen a hagyományos öltözet mindig a galléros és kézelős inget érti.

A hivatalos megjelenésben a leggyakoribb női „baki” a nőiség túlzott hangsúlyozása. Inkább a decens, mintsem a szembeötlő stílusra indokolt törekedni. A ruha nem lehet túl mélyen dekoltált, vagy túl rövid (a csípő és a derék nem villanhat ki a felső ruházatból, a szoknya hossza legalább a térdvonal fölé ér), nem készülhet átlátszó textíliából, és a cipő sarka se legyen túlzottan magas (nyolc cm-nél magasabb). A fehérnemű semmilyen része nem lóghat ki, a fazonja nem látszódhat. Kerülni kell az értékes ékszer viselését, a bizsuk mértéktelen használata sem ajánlott. A felsőruházatnak legyen ujjja, protokolláris rendezvényen a harisnya elmaradhatatlan, a felfutott szemű harisnyát tilos viselni, ezért legyen pótharisnya velünk. A napszemüveg viselete beltérben nem megengedett (a hajban vagy a homlokra feltolva, illetve a ruha nyílásába akasztva sem illendő magunkon tartani). Kerüljük a túl hosszú, feltűnő színű, műkörmöket.

KÖZSZOLGÁLATI PROTOKOLL 3. RÉSZ – A JELKÉPEK SZEREPE A PROTOKOLLBAN, NÉHÁNY FONTOSABB RENDEZVÉNY-SZERVEZÉSI SZABÁLY A HELYI ÖNKORMÁNYZATNÁL

Magyarország nemzeti jelképei az ország szimbólumai, amelyeket tiszteletben kell tartani és megfelelően kell használni.

A jelkép általános értelemben véve képes megjeleníteni az időben és térben távol levőket, olyan elvont fogalmakat, mint a haza, és felidézni olyan érzelmeket, mint a hazaszeretet, a nemzethez- közösséghez tartozás bármilyen rendezvényről is legyen szó, de különösen így van ez a szertartásokon, ünnepeken.

Az egyetemes jelképek (pl. a béke olajága) egyetemes emberi értékek megtestesítője, tiszteletük önkéntes, megsértésük jogilag nehezen szankcionálható.

Vallási jelkép (pl. a kereszt, a kehely, a Dávid-csillag, a zöld szín) megsértését az adott közösségen belül mindig büntetik, más közösséghez tartozóknál, csak akkor, ha akaratlagosan gyűlöletkeltésre, botrányokozásra irányul.

A nemzeti jelképek tiszteletét az adott országon belül jogszabályok írják elő (viszonossági alapon más államok jelképeit is). A jelképek politikai közösségekhez, államokhoz, nemzetekhez kapcsolódnak, így más államok egyéni ismertető jegyeit, jelképeit – címerét, zászlaját, lobogóját – egyik államnak sincs joga a maga részére kisajátítani vagy azokkal visszaélni.

Az önkormányzati események, amelyeken Magyarország nemzeti jelképeit alkalmazzák, lehetőséget kínálnak a közösség egyesítésére és a nemzeti büszkeség megünneplésére. Az együtt átélt pillanatok és a nemzeti jelképek iránti tisztelet megmutatja, hogy a helyi közösség összetartó, méltóságteljes és elkötelezett az ország és a közösség fejlődése iránt.

A jelképek nem szolgálhatnak politikai vagy személyes érdekeket, hanem az ország egészét és közös identitásunkat szimbolizálják. Fontos, hogy az eseményen megjelentektől indulva az önkormányzati képviselőig, mindenki tisztelettel viszonyuljon a jelképekhez, a nemzeti jelképeket senki ne sértse meg az eseményeken. Az önkormányzati események ideális alkalmak arra is, hogy a települési önkormányzatok és a helyi közösségek kifejezzék összefogásukat. A zászlók, a címerek és a himnusz jelenléte az eseményeken erősíti a közösség egységét. Az emberek számára lehetőséget teremtenek arra, hogy együtt, egységben ünnepeljenek, emlékezzenek és tisztelegjenek az ország történelme és kultúrája előtt.

Magyarország nemzeti jelképei

A *Szent Korona* a magyarság független állami létének szimbóluma, nemzeti ereklye, a magyar államiság jelképe. A Szent Koronát (mását) tiszteletünk jeléül felállva vigyázz állásban (tisztelegve) fogadjuk, előtte fejet hajtunk (katolikusok keresztet vetnek).

A szent korona a magyar nemzet identitásának és önállóságának szimbóluma, és a magyar történelem legfontosabb emlékei közé tartozik. Az ország számára fontos, hogy a koronát megőrizzék és megvédjék, mivel az fontos szerepet játszik a nemzeti összetartozás és az identitás megőrzésében.

A *nemzeti himnusz* hazafias ének, a nemzet imája, mely Magyarországot, a magyar nemzetet jelképezi. Tiszteletünk jeléül a Himnuszt felállva, vigyázz állásban (tisztelegve) hallgatjuk, énekeljük. A magyar himnusznak – bármilyen legyen a szertartásrend – magyarországi hivatalos rendezvényen egyszer el kell hangoznia. A magyar himnusz magyar területen fontossági rangsorban minden más nemzet himnuszáat megelőzi, egyetlen nemzet és az európai himnusz sem játszható anélkül, hogy a magyar himnusz el ne hangozzék. Ha több nemzet jelképei vannak jelen, a himnuszt a magyar ábécé szerinti sorrendben kell játszani, utolsóként a magyar himnuszt. A himnuszt hasonló időkeretben, minőségben, hangzásban kell eljátszani, elhangzásuk alatt a katonák tisztelegnek, a civilek fődetlen fővel feszesen állnak.

Címer és zászló (lobogó). A magyar címer a közhatalom gyakorlását, a hivatalosságot jelképezi. A magyar zászló (lobogó) a nemzethez tartozás kifejezésére szolgál, Magyarország egyik nemzeti, s egyben hivatalos állami jelképe. Használatát törvény szabályozza. A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat címerének Magyarország címerétől jól megkülönböztethetőnek kell lennie. A helyi önkormányzati és a nemzetiségi önkormányzati címerek szakszerű és a címertani hagyományoknak megfelelő megalkotásának elősegítése érdekében a Kormány Nemzeti Címer Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) működtet. A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat a címerének megalkotása vagy módosítása előtt kikéri a Bizottság véleményét. Ha a címer vagy a címeres körbélyegző használata kötelező, a helyi önkormányzati címer vagy címeres körbélyegző egyidejűleg nem használható.

A helyi önkormányzat képviselő-testülete kormányrendeletben megállapított előírások és feltételek szerint a helyi önkormányzat közigazgatási területén Országzászló felállításáról dönthet.

A közterületeket a nemzeti ünnepeken önkormányzati rendeletben meghatározott módon fel kell lobogózni. A nemzethez tartozás kinyilvánítása céljából magánszemély a címert és a zászlót (lobogót) törvényben² meghatározott korlátozások megtartásával használhatja.

Rendezvény-szervezési szabályok az önkormányzatoknál

Az önkormányzati munka részeként gyakran kerül sor egyéni látogatásokra, fogadásokra, fogadóórákra, meghallgatásokra, egyeztetésekre, tárgyalásokra. Ezek történhetnek a megválasztott tisztségviselők, a polgármesterek, alpolgármesterek, az önkormányzati képviselők fogadóóráin, de a jegyző vagy aljegyző hivatali fogadóóráján is.

Az egyes önkormányzati rendezvények meghatározó szerepet játszanak a kapcsolatok kialakításában és ápolásában. Kötött, formális szabályok nélkül kerülhet sor spontán jellegű, kötetlen hangvételű beszélgetésekre a lakosság és az önkormányzat tisztségviselői között az ún. informális fogadóórákon (pl. piacokon, ideális lokációk lehetnek még a nyugdíjas kluboknak teret adó helyszínek, a művelődési és közösségi házak, a könyvtárak, a nevelési-oktatási intézmények aulái, ebédlői, udvarai, tornacsarnokai, esetleg a település játszóterei). Ezeken az alkalmakon is sor kerül találkozásokra, információcserére, a spontaneitás okán közvetlenebb a hangnem, bizalmasabb a légkör, épp ennek hatására nyílnak meg az emberek jobban. (A vitathatatlan előnyök mellett ezen alkalmak korlátja lehet az esetlegesség.)

A formális szabályokkal tartott rendezvényeket hozzáértő, tapasztalattal bíró szakembereknek kell megszerveznie. Fontos, hogy a meghívottakat időben értesítsék az eseményről, és a meghívókban szerepeljenek a pontos és fontos részletek, mint például az időpont, helyszín és program. Az önkormányzati rendezvények szervezése során is vannak betartandó protokolláris szabályok, amelyek közül természetesen csak a legfontosabbakat említjük (a felsorolás nem fontossági sorrend):

- Megfelelő helyszín kiválasztása: Az eseménynek megfelelő helyszín kiválasztásával biztosítható, hogy a vendégek kényelmesen elférjenek, és az eseményre méltó keretek között kerüljön sor.
- Időpont és meghívottak körének meghatározása: általában előre eldöntik az esemény jellegének megfelelően.
- A meghívott vendégek fogadása: Az ünnepélyes vendégfogadás fontos része az eseménynek, hiszen ez adja az alkalom ünnepélyes keretét, és segíti a vendégek kényelmes és tiszteletteljes fogadását.
- Étkezés, italfogyasztás: Az étkezés és italfogyasztás lehetőségeinek biztosítása szintén jelentőséggel bír, de nem annyira lényeges, mint a fentebb említettek.

Nemzeti ünnepek keretei

Az önkormányzatok is megünnepelik a nemzeti ünnepeket (az Alaptörvény meghatározása szerint) méltó helyszínen vagy emlékműnél, ezekre meghívót küldenek. Az esemény főbb programjai:

- Himnusz,
- polgármesteri beszéd,

---

² Magyarország címerének és zászlajának használatáról szóló 2011. évi CCII. törvény

- emlékműsor,
- koszorúzás,
- Szózat.

Az állampolgársági eskü vagy fogadalom:

A honosított, illetőleg a visszahonosított (a továbbiakban együtt: honosított) személy választása szerint állampolgársági esküt vagy fogadalmat tesz. Az esküt vagy a fogadalmat a honosított a lakóhelye szerint illetékes polgármester előtt teszi.

A honosított – választása szerint – az esküt vagy a fogadalmat a polgármester vagy a magyar külképviselet vezetője előtt teszi le.³

Tárgyalások:

A polgármesternek és az önkormányzat szakembereinek pontosan tisztában kell lennie a diplomácia alapjaival, szabályaival. A tárgyalások időtartama szintén az előzetes egyeztetések alapján meghatározott, a feleknek felkészülten és pontosan kell érkeznie.

Ezekre az eseményre a sajtó képviselői akkor kapnak meghívást, ha a tárgyalás után a tárgyaló felek közösen, vagy az önkormányzat önállóan sajtótájékoztatót is tart.

Konferenciák:

Ezek nagyobb szabású rendezvények, egy bizonyos, körülhatárolt témáról biztosítanak tájékoztatást. Erre figyelemmel programjuk viszonylag homogén, a részvétel meghívóhoz kötött. A konferenciák szervezésénél a protokollal a rendezvényszervezőkkel karöltve készíti el a protokoll-listát, ennek alapján küldik el a meghívókat. A konferenciák levezetésére képzett moderátort kérnek fel. A sajtó minden ilyen eseményen jelen lehet általában, a pontos üzenet közvetítéséhez a szervezők sajtóközleményt készítenek.

Belső ünnepségek:

Az ilyen jellegű rendezvények önkormányzatonként eltérőek lehetnek, amelyeket adott önkormányzat rendelete szabályoz (egy-egy kitüntetés adományozása, díszpolgári cím és „Pro Urbe” díj adományozása, emlékgyűrű adományozása stb.).

Az ünnepség lebonyolításában a protokollal segíti az önkormányzat rendezvény szervezőit. Az esemény lebonyolítása előtt egyeztetés történik a hivatal vezetőjével – vagyis, a jegyzővel –, valamint a polgármesterrel.

Biztosak vagyunk abban, hogy sem forradalmian új gondolatokat, sem örökérvényű igazságokat nem fogalmaztunk meg, valójában ez nem állt, és nem is állhatott szándékunkban. Szubjektív szempontrendszer alapján, használható, megítélésünk és legjobb szándékunk szerint lényeges ismeretek átadására (ismétlésére), illetve kiemelésére törekedtünk, rövid, tömör formában. Azokat a kérdéseket tárgyaltuk, amelyek megítélésünk szerint gyakran merülnek fel és széles érdeklődést válthatnak ki.

3

https://ugyintezes.magyarorszag.hu/ugyek/410006/420011/Honositas_es_visszahonositas20091202.html?ugy=allampesku.html

Ugyanakkor folytatható lenne még a protokoll részletszabályainak ismertetése, a protokoll határaival érintkező témák sora.

A hivatali viselkedéskultúrával kapcsolatos helyes gyakorlatokat több tényező befolyásolja. Ezek jórészt függenek az adott szervezet típusától, a szervezeti elvárásoktól, a vezetők személyétől, a vezető elvárásaitól, viszont a tiszteletudás, udvariasság, együttműködés, pontosság, megbízhatóság, felelősségvállalás, etikai irányelvek betartása mellett a professzionális megjelenés is fontos körülmény, és ezekre együttesen kell figyelemmel lennünk.

Bízunk abban, hogy az itt közölt ismeretanyag az említett szempontok mentén is használható a mindennapokban.

További, a tárgyalt felvetésekkel rokon kérdések részletes elméleti és gyakorlati kibontása, bővebb magyarázata, gyakorlati példák ismertetése számos szakirodalomban fellelhető.

Így:

- Adamik Tamás – A. Jászó Anna – Aczél Petra (2004): Retorika. Osiris Kiadó, Budapest.
- Közszolgálati protokoll egyetemi tankönyv, 2. A társas érintkezés keretei és formái Adriana Hunter (1996): Etikett, Novella Könyvkiadó, Budapest.
- Családi Zsebkönyvtár, Testbeszéd, Józsefvárosi Műhely Könyvkiadó, Budapest.
- Dr. Schiffer Miklós (2015): A korszerű öltözet/férfi. Lányom Könyvkiadó Kft., Budapest.
- Dr. Schiffer Miklós (2015): A korszerű öltözet/nő. Lányom Könyvkiadó Kft., Budapest.
- Dr. Sille István (2005): Illem, etikett, protokoll. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- F. Dózsa Katalin (2014): Megbámulni és megbámultatni – Viselettörténeti tanulmányok. L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Georg Simmel (2001): Válogatott társadalomelméleti tanulmányok. Novissima Kiadó, Budapest.
- Közszolgálati protokoll Egyetemi tankönyv 1. Alapvetés
- Közszolgálati protokoll Egyetemi tankönyv 2. A társas érintkezés keretei és formái
- Közszolgálati protokoll Egyetemi tankönyv 3. Protokoll a közigazgatásban
- Közszolgálati protokoll Egyetemi tankönyv 4. Hivatásrendek protokollja
- Görög Ibolya (2004): A nyilvánosság kelepcei. Athenaeum 2000 Kiadó, Budapest.
- Görög Ibolya (2008): Protokoll az életem. Athenaeum 2000 Kiadó, Budapest.
- Kepes Ágnes – Dr. Sille István (2006): Protokoll és etikett a gyakorlatban. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Klaniczay Gábor – S. Nagy Katalin (szerk., 1982): Divatszociológia I. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest.
- Klaniczay Gábor – S. Nagy Katalin (szerk., 1982): Divatszociológia II. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest.
- L. Aczél Petra (2001): Retorika. Krónika Nova Kiadó, Budapest.
- Lantos Erzsébet (2005): Beszédhez való viszony a magyar felsőoktatásban. Ha a beszéd munkaeszköz... Beszédkutatás 1. HangÁr, Budapest.

- Ludmila Kybalová – Olga Herbenová – Milena Lamarová (1977): Képes divattörténet az ókortól napjainkig. Corvina Kiadó, Budapest.
- N. Horváth Béla (2006): Gyakorlati kommunikáció. Pont Kiadó, Budapest.
- Neményiné Gyimesi Ilona (2003): Hogyan kommunikáljunk tárgyalás közben? KJKKERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
- Németh Erzsébet (2006): Közszerelés. Osiris Kiadó, Budapest.
- Ottlik Károly (1994): Protokoll. Protokoll '96 Könyvkiadó, Budapest.
- Ottlik Károly (1995): Protokoll plusz. Protokoll '96 Könyvkiadó, Budapest.
- Ottlik Károly (1996): Protokoll extra. protokoll '96 Könyvkiadó, Budapest.
- Ottlik Károly (1997): Protokoll A-tól Zs-ig. Protokoll '96 Könyvkiadó, Budapest.
- Ottlik Károly (2004): Protokoll, Viselkedéskultúra. Panoráma Kiadó, Budapest.
- Ottlik Károly: Protokollkódex. Dinasztia Kiadó, Budapest.
- Peter Clayton (2004): Testbeszéd a munkahelyen. Kossuth Kiadó, Budapest.
- Simonovics Ildikó és Valuch Tibor (szerk., 2009): Öltöztessük fel az országot! Argumentum Kiadó, Budapest.
- Szabó G. Zoltán – Szörényi László (1998): Kis magyar retorika. Tankönyvkiadó Budapest.
- Szálkainé Gyapay Márta (1999): Gyakorlati retorika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Fókuszban az IKIR – Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer

ÚJONNAN CSATLAKOZTATOTT SZAKRENDSZEREK BEMUTATÁSA- TÁJÉKOZTATÓ A KULTURÁLIS STATISZTIKAI ADATOK IKIR RENDSZERBE TÖRTÉNŐ INTEGRÁLÁSÁRÓL

A következőkben folytatjuk a 10 újonnan csatlakoztatott szakrendszer bemutatását, hogy minél jobban megismerjék a rendelkezésre álló adatállományt, illetve egy gyakorlati példán keresztül bemutassuk, hogy milyen riportok készítésére tudják használni az adatokat mindennapi munkájuk során.

A mostani részben a **kulturális statisztikai adatokról** lesz szó.

Az IKIR rendszer 2023-ban megvalósuló továbbfejlesztésével további 10 ágazati adatbázis került beépítésre a rendszerbe, így a kulturális tevékenységek adatait gyűjtő és rendszerező Kulturális Statisztikai Adatgyűjtő Rendszer, rövidebb nevén „KultStat” is. Az érdemi ismertetés előtt két módszertani szempontú alapvetést szükséges rögzíteni.

Mit is nevezünk KultStat-nak?

Egyrészt a KultStat alapvetően **területi alapú statisztika**, azaz elsődlegesen településekhez – illetve közvetett módon akár nagyobb területegységekhez is – kötött adatokat szolgáltat a kulturális közszolgáltatásokhoz köthető jelenségekről, folyamatokról, ezáltal is közreműködve a területi tipizálások, lehatárolások eredményeinek megismerésében.

Másrészt a kulturális tevékenységek nemzetközi lehatárolását a Magyarországon 1999 óta alkalmazott COFOG struktúra rögzíti. Ennek értelmében ún. „kulturális szolgáltatásokról” kell beszélni, ami a 8. számú „Szabadidő, sport, kultúra és vallás” főcsoportjának 2. számú „*Kulturális szolgáltatások*” funkciócsoport elemeinek összességét jelöli. Mindezek értelmében nem tartozik a kulturális statisztika körébe a 8.3 „*Műsorszolgáltatási és kiadói szolgáltatások*” funkciócsoportba tartozó, gyakran a kulturális szolgáltatásokhoz tartozónak vélt könyv- és folyóirat kiadás, műsorszórás (helyi televízió, rádió, stb.), illetve mozi.

A települési önkormányzatok elsődleges kulturális közszolgáltatásai a könyvtári ellátás és a közművelődési alapszolgáltatások biztosítása, hiszen a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (Kultv.) alapján mindkét szolgáltatás kötelező önkormányzati feladat. Fontos megjegyezni, hogy az Möt. 13. § (1) 7. pontja – nem taxatív felsorolásban – csak lehetőségként adja meg a fentieket, kötelező jellegüket a Kultv. határozza meg.

KultStat- IKIR kapcsolata

Az IKIR rendszer továbbfejlesztésével a helyi önkormányzatok számára elérhetővé válnak az alábbi helyi kulturális közszolgáltatásokkal összefüggő látogatói, használati, állományi, illetve szolgáltatási nyilvános adatok, azaz a beépülő adatgyűjtések, OSAP azonosítóval:

- 1438 - Közművelődés
- 1441 - Állatkertek
- 1442 - Könyvtárak
- 1444 - Múzeumok
- 1446 - Levéltárak
- 1447 - Színházak és táncgyűttek
- 1451 – Hangversenyek (zenekarok)

Gyakorlati megközelítése a KultStat adatoknak az IKIR-ben

Figyelemmel arra, hogy a Kultv. alapján minden helyi önkormányzat biztosít könyvtári szolgáltatásokat, valamint közművelődési adatszolgáltatásokat, így ezek lesznek az elsődleges adatkörök minden településre kiterjedően. Lehetőség nyílik tehát áttekinthető **ábrákon és grafikonokon látni** azt, hogy – többek közt – **hányan látogatják a helyi könyvtárat** (könyvtári szolgáltatóhelyet), mekkora állománnyal rendelkezik, illetve mennyi programot szervez.

Ugyanígy a **helyi művelődő közösségek aktivitása is láthatóvá válik** – a tárgyalkotó népművészeti csoportok, színjátszó- és versmondócsoport, amatőr előadó-művészeti csoportok tagjainak és foglalkozásainak száma lesz elérhető és összehasonlítható.

Területalapú statisztika lévén a településen működő, nem közfeladatot ellátó civil szervezetek, hagyományörzők adatai is beleszámítanak az adott önkormányzat összesített adataiba.

450 önkormányzat működtet valamilyen muzeális intézményt is, ezek jellemzően többnyire kisebb kiállítóhelyek, tájházak és mindössze 120 önkormányzat működtet „múzeum” besorolású intézményt. Az IKIR területén megtekinthetők az ide tartozó állandó- és időszakos kiállításokra vonatkozó adatok éppúgy, mint a műtárgyállomány mérete, valamint a rendezvények és a tudományos tevékenység alapadatai.

Fontos szegmens az előadó-művészeti tevékenység is, hiszen a művészeti alkotások élményszerű közvetítésének legnépszerűbb és legelterjedtebb formájáról van szó. Az IKIR rendszerben az adott önkormányzatok képet kaphatnak **a településen székhellyel rendelkező, hatósági nyilvántartásban szereplő színházművészeti, zeneművészeti és táncművészeti szervezetek tevékenységéről** – azaz hány előadást tartottak az adott évben, ezeket hányan látogatták, illetve az adott szervezetnek volt-e külföldi vendégszereplése.

A korábban említett területi szemlélet értelmében azoknak a levéltáraknak a nyilvános adatai is elérhetővé válnak – mindössze hat önkormányzati fenntartású levéltár van hazánkban – amelyek az állam (vármegyei fióklevéltárak) vagy egyházi jogi személy fenntartásában működnek.

Legvégül pedig a COFOG struktúrában kulturális szolgáltatások körébe sorolt **állatkertek állatállományának**, valamint **látogatóinak száma** is elérhetővé válik az IKIR rendszerben.

IKIR rendszer- felhasználó támogatás

Amennyiben a rendszer használatával, vagy az IKIR-hez történő regisztrációval kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@bm.gov.hu email címen, vagy a [+3615501522](tel:+3615501522)-es telefonszámon.

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

Figyelmébe ajánljuk

VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL

Minőség-Innováció díjat nyert a Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép – Kategóriájában a legtöbb pontot érte el a Lechner szolgáltatása

Minőség-Innováció 2023 díjat nyert a Lechner Tudásközpont Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép szolgáltatása. Az elismeréssel a Tudásközpont lehetőséget kapott a nemzetközi versenyen való részvételre is. Az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület Minőség-Innováció 2023 pályázatán nagyvállalat kategóriában a legmagasabb pontot érte el a Lechner Tudásközpont Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép szolgáltatása, kiérdemelve ezzel a Nemzeti Díjat, valamint a lehetőséget, hogy nemzetközi szinten is megmérettesse magát.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Fény-Tér-Kép konferencia Visegrádon – Távérzékelés és fotogrammetria felsőfokon

Földmegfigyelés, távérzékelés, űrfelvétel-elemzés, földfelszín-monitorozás és terepi felmérés szerepelt a Lechner előadóinak palettáján az idén 20. alkalommal megrendezett Fény-Tér-Kép konferencián. A távérzékelési és fotogrammetriai szakterület legfontosabb és legrangosabb hazai rendezvényén ezúttal Visegrádon találkozott a távérzékelés, képfeldolgozás, digitális fotogrammetria és térinformatika közössége. A 2003-ban útjára indított rendhagyó szakmai fórum résztvevői a hagyományoknak megfelelően ezúttal is éjszakába nyúlóan tanácskoztak 2023. október 5-6-án.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Ismét Központi Címregiszter: továbbképzés Szolnokon – Szakmai képzést tartottak a Lechner szakértői Szolnokon

A Központi Címregiszterhez, azaz KCR-hez kapcsolódó továbbképzésen tartottak előadásokat a Lechner Tudásközpont ingatlan-nyilvántartási és geodéziai szakértői Szolnokon, október 3-án. A gyakorlati fókuszú prezentációkból a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei jegyzők, polgármesteri hivatali ügyintézők, valamint kormányhivatali ügyintézők a KCR használatának lehetőségeiről, jogi háttéréről és ingatlan-nyilvántartással való kapcsolatáról szerezhettek naprakész tudást.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Hogyan szkenneljük az üvegre készült negatívokat? – Bepillantás a Légifilmtárban őrzött üveg másodnegatívok digitalizálásába

A Lechner Tudásközpont Légifilmtára olyan üvegre készített másodnegatívokat is őriz, amelyek digitalizálása speciális odafigyelést – és olykor egy kis kirakózást – is igényel. A cikk a fentrol.hu oldalon már megtekinthető üveg negatívra készített légifelvételek szkennelésének kihívásait mutatja be.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Szamosi révek a Nemzeti Térinformatikai Alaptérképen – Vízi közlekedési vonalak ábrázolása

Hazánk legátfogóbb online térképi szolgáltatása, a Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép számos tematikus adat mellett a közlekedési hálózatokat is megjeleníti, így például a vízi közlekedés vonalai is láthatóak rajta. Az alábbi térképrészletek három féle átkelőhely – az önjáró, a drótkötéssel mozgatott és a motorcsónakos komp – ábrázolására adnak példát a Szamos folyón.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Közös célok reményében: Dorogon a Központi Címregiszter – Szakmai továbbképzést tartottak a Lechner szakértői Dorogon

A Központi Címregiszterhez, azaz KCR-hez kapcsolódó továbbképzésen tartottak előadásokat a Lechner Tudásközpont ingatlan-nyilvántartási és geodéziai szakértői Dorog városában, szeptember 11-én. A gyakorlati fókuszú prezentációkból a Komárom-Esztergom Vármegyei polgármesteri hivatali ügyintézők a KCR használatának lehetőségeiről, jogi háttéréről és ingatlan-nyilvántartással való kapcsolatáról szerezhettek naprakész tudást.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Pályázati lehetőségek

ÉRTÉK VAGY! DÍJ

Megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató szervezeteket, megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő személyeket vagy a foglalkoztatásukat segítőköt jelölhetnek 2023. október 31-ig az Érték Vagy! díjra. A Belügyminisztérium hat kategóriában várja a jelöléseket.

A 2020-ban indított ÉrtékVagy! program célja, hogy egyesítse a gazdasági és a szolidáris felelősségvállalást. A megváltozott munkaképességű embertársaink foglalkoztatásának elősegítése egyaránt fontos a nemzetközi cégiásoknak, az állami munkaadóknak, és a magyar családi vállalkozásoknak.

Díjak:

Szervezeteknek:

- az **Év Befogadó Munkáltatója** - nyílt munkaerőpiaci munkáltatónak
- az **Év Rehabilitációs Munkáltatója** - akkreditált munkáltatónak
- az **Év Fejlesztő Foglalkoztatója** - fejlesztő foglalkoztatónak
- az **Év Foglalkozási Rehabilitációs Szolgáltatója** - akkreditált foglalkozási rehabilitációs szolgáltatóknak

Természetes személyeknek: Mindennap Hős díj

- a **megváltozott munkaképességű vagy fogyatékossgal élő személynek**
- a megváltozott munkaképességű vagy fogyatékossgal élők foglalkoztatását **példaértékűen segítő természetes személynek**

A beküldött jelölés akkor érvényes, ha:

- az adatlap hiánytalanul kitöltött (kivétel az elismerés átadásának javasolt időpontja, a rendfokozatot és a besorolás szerinti rendfokozatot csak a hivatásos állomány tagjainak kell kitölteni),
- egyértelmű a javasolt díj megnevezése,
- az elismerés odaítélését megalapozó szakmai tevékenység, vagy a kiemelkedő érdem lényegre törően összefoglalt,
- a jelölt szakmai tevékenységét és az elismerést megalapozó korábbi életútját bemutató részletes indoklás külön dokumentumban legalább fél, legfeljebb három oldal terjedelemben csatolásra kerül,
- a munkáltató és a kezdeményező neve szerepel a jelölésen,
- dokumentum aláírása olvasható.

Azokat a jelöléseket, amelyek eltérnek a fent említett szempontoktól, a Belügyminisztériumnak nem áll módjában elfogadni.

A jelölések kizárólag elektronikus úton, az elismeres.gondoskodaspolitika@bm.gov.hu e-mail címre küldhetők meg **2023. október 31-ig**.

A jelölésre szolgáló nyomtatvány az alábbi [linken](#) érhető el.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

MEGNYÍLTAK A ROMA KÖZÖSSÉGEKET TÁMOGATÓ ÉS AZ ESÉLYTEREMTÉST ELŐSEGÍTŐ PÁLYÁZATI FORRÁSOK

A Belügyminisztérium megbízásából 653 millió forint keretösszegű pályázatot hirdetett meg a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság. A programnyitó sajtótájékoztatóján beszédet mondott Sztojka Attila, roma kapcsolatokért felelős kormánybiztos és Daróczi János, a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság vezetője.

Sztojka Attila roma kapcsolatokért felelős kormánybiztos beszédében kiemelte, hogy Magyarország európai kitekintésben is élen jár a szegénység elleni küzdelemben. A 2010 utáni kormányzat gyökeres ideológiai és érték váltást hozott: a segélyelvű kezelés helyett a munkára ösztönző, így az élethelyzet változását eredményező intézkedéseket vezetett be. Az eredmények egyértelműek: egy millió fővel csökkent a szegénységben élők száma és ugyanennyivel többen dolgoznak.

De nem állhatunk meg, van még feladatunk e téren. Sőt, a roma közösségben vannak még erőforrások! Ezek felszínre hozásához járulnak hozzá a 3 pályázati felhívás keretében 6 kategóriában kihirdetésre került 653 millió forint keretösszegű pályázatok – fogalmazott a kormánybiztos. A pályázatok megjelenését megelőző időszakban felmérésre kerültek a fejlesztési igények. Azokhoz igazodóan kerültek a felhívások előkészítésre. Segítve a terepen, a rászorulóknak között dolgozó szervezetek munkáját – emelte ki Sztojka Attila.

Daróczi János a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) főigazgatója elmondta, a TEF honlapján 2023. október 17-én megjelent felhívások is mutatják, hogy senkiről nem kívánunk lemondani. Segítjük a partnerség kialakítását. A roma nemzetiségi önkormányzatoknak informatikai és projekt tervezési ismeretek elsajátítása érdekében külön képzést indít a TEF.

A pályázatok jelentős támogatást nyújtanak azon közösségek, önkormányzatok, civil és vallási szervezetek számára, melyek a romák közösségi, oktatási, munkaerő-piaci és osztársadalmi helyzetének előmozdításáért dolgoznak Magyarországon.

A pályázatok elérhetőek a www.tef.gov.hu honlapon.

A pályázatok benyújtási határideje: **2023. november 15., 16:59 óra**

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

A „KINCSES KULTÚRÓVODA” CÍMRE LEHET PÁLYÁZNI

A minél fiatalabb korban megkezdett kulturális nevelés alapvető fontosságú a kormány számára. Ezt a célt segíti a „Kincses Kultúróvoda” pályázat is, amely keretében a gyermekek az óvodai foglalkozásokon és az óvoda falain kívül – többek között a bábszínházakkal, színházakkal, muzeális intézményekkel és hagyományőrző szervezetekkel együttműködve – játszva ismerhetik meg a kulturális értékeket.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium által hetedik alkalommal meghirdetett „Kincses Kultúróvoda” címre és az ezzel járó másfél milliós támogatásra **2023. október 30-ig** lehet pályázni.

A kormány célja, hogy az óvodák egyre tudatosabban vegyék igénybe a színházak, múzeumok, könyvtárak nevelést segítő programjait, és a kulturális tartalmak minél sokrétűbben épüljenek be a helyi pedagógiai programba. Az elmúlt időszak fejlesztéseinek hatására országsszerte jól felszerelt pedagógiai foglalkoztató terek, kifejezetten kisgyermekeknek kidolgozott foglalkozások, programok, várják a kulturális intézményekben a legkisebbeket is.

A „Kincses Kultúróvoda” pályázat nyertesei három éven keresztül viselhetik a kitüntetett címet, az elnyert másfél millió forint támogatás révén pedig lehetőséget kapnak egy komplex kulturális programcsomag kidolgozására és megvalósítására is a 2023–2024-es nevelési évben.

A pályázat elérhető a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő honlapján.

Forrás: www.kormany.hu, Kulturális és Innovációs Minisztérium

MEGJELENT A NEA 2024 PÁLYÁZATI KIÍRÁSA

Október 2-án jelent meg a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) jövő évre vonatkozó pályázati kiírása - közölte a Miniszterelnökség civil és társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára Budapesten.

Szalay-Bobrovniczky Vince elmondta, a kiírás a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. oldalára (bgazrt.hu), valamint a Civil Információs Portálon (civil.info.hu) is megjelent.

A NEA jövő évi pályázati kerete mintegy 14 milliárd forint, ez hárommilliárdos emelkedést jelent az idei évhez képest - ismertette a helyettes államtitkár, aki elmondta: az emelkedés oka az, hogy a személyi jövedelemadó egyszázalékos felajánlásáról hárommilliárd forintos mértékben nem rendelkeztek magánszemélyek "konkrét civil szervezetek számára", így ez az összeg bekerült az alapba.

Az összevont pályázatokat **november 2-ig**, az egyszerűsítetteket **október 16-tól november 17-ig lehet benyújtani**.

Szalay-Bobrovniczky Vince elmondta, a NEA alapvetően kollégiumi rendszerben működik: a teljes forrás nyolcvan százalékát öt kollégium osztja szét, húsz százalékát pedig a Miniszterelnökség.

Az összevont pályázatoknál maximum 4,5 millió forint nyerhető el, az egyszerűsítettek esetében ez az összeg 400 ezer forint.

Az egyszerűsített pályázatoknál a benyújtó civil szervezetek automatikusan támogatást nyernek - mondta Szalay-Bobrovniczky Vince, felhívva a figyelmet arra, hogy egy szervezet egy pályázatot nyújthat be.

A pályázatok megvalósítási időszaka 2024. április elsejétől kezdődik, és egy év áll rendelkezésre.

Az egyszerűsített támogatásnál a rendeletileg előírt éves bevételi értékhatár 7 millió forint, az összevont esetében 75 millió forint. Ezzel is szeretnék védeni a kicsi és közepes civil szervezeteket - mutatott rá Szalay-Bobrovniczky Vince.

A NEA 2025-ös forrásáról szólva azt mondta, hogy a 14 milliárdos keret stagnálni fog. Ennek okaként azt jelölte meg, hogy most majdnem harminc százalékkal többen rendelkeztek a személyi jövedelemadójuk civileknek felajánlható egy százalékáról.

Forrás: www.kormany.hu, Miniszterelnökség

PÁLYÁZAT ÉLMÉNY- ÉS SZABADIDŐSPORT PROGRAMOK TÁMOGATÁSÁRA

100%-os intenzitású támogatás igényelhető a legalább 150 fő induló létszámmal megrendezésre kerülő élmény- és szabadidősport események megrendezésére az Élmény- és Szabadidősport Program 2024 keretében.

A Program célja az emberek egészségügyi helyzetének javítása, az egészséges életmód iránti vágy felkeltése, a rendszeres mozgás ösztönzése.

A Program keretében kizárólag az alábbi típusú események támogathatók:

- természetjárás, gyalogos teljesítménytúra,
- futás, terepfutás, tájfutás, akadályfutás,
- kerékpározás, országúti kerékpározás, hegyi kerékpározás,
- aerobik, fitnesz,
- úszás,
- duatlon, versenyengedélyhez nem kötött triatlon.

A támogatás nem visszatérítendő, egy összegben előlegként kerül folyósításra.

A pályázatok benyújtási határideje 2023. november 9. 16:00 óra.

A felhívás [itt érhető el.](#)

Forrás: www.aktivmagyarorszag.hu

ORSZÁGOS FUTÓPÁLYA-ÉPÍTÉSI PROGRAM 2024.

A Miniszterelnökség aktív Magyarországért felelős államtitkára 2024. évre is kiírja az Országos Futópálya-építési Programot. A Program célja az 5000 fő és afeletti lakosságszámú településeken 600 és 800 méter közötti, 800 és 1000 méter közötti, vagy legalább 1000 méter hosszúságú rekortán borítású futópálya kialakítása.

Helyszínenként az összköltség legfeljebb 50 százalékát finanszírozza a támogató a meghatározott támogatási összegek mértékéig.

A támogatás intenzitása a fentiekől eltérően legfeljebb 75 százalék lehet azon település esetében, amely a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett településnek minősül.

A regisztrációs határidő: 2023. december 6. 16:00.

Támogatási kérelem benyújtási határideje: 2023. december 8. 16:00 óra

A Támogatási kérelemmel kapcsolatos kérdés esetén az alábbi elérhetőségeken tud tájékozódni:

Műszaki-szakmai tartalommal kapcsolatban: futopalya@szeosz.hu; +36 20 407 6668

Pénzügyi, jogi kérdéssel, valamint a Támogatási kérelem benyújtásával kapcsolatban: tamogatas@aofk.hu

Az Országos Futópálya-építési Program teljes kiírása az alábbi linken érhető el: <https://aktivmagyarorszag.hu/orszagos-futopalya-epitesi-program-2024-felhivas>

Forrás: www.aktivmagyarorszag.hu

Pályázati hírek

TÖBBLETFORRÁSBAN RÉSZESÜL A HUNGARIKUM PÁLYÁZAT

A nagy érdeklődésre való tekintettel az Agrárminisztérium többletforrást biztosít az idei évi hungarikum pályázatra. Így összesen 325 nyertes pályázó 677 millió forint forrásban részesült a 2023-as kiírásnak köszönhetően.

A Hungarikumok Gyűjteménye és a Magyar Értéktár igazi sikertörténet, mert mozgalommá nőtte ki magát az értékek összegyűjtése, és a Nemzeti Értékpiramis rendszerében való elhelyezése is. Országszerte és határon túl megmozgatta az idősebbeket és a fiatalabbakat is, hogy felkutassák a szűkebb környezetükben fellelhető unikális értékeket. Így azok bekerülhetnek a helyi, a vármegyei-, a külhoni nemzeti- vagy ágazati értéktárba, majd pedig a hungarikumok közé. Ma már 12.000 települési értéket, 150 kiemelkedő nemzeti értéket és 87 hungarikumot tartunk nyilván.

Az Agrárminisztérium a hungarikum törvény 2012-es elfogadását követően minden évben pályázatot ír ki a nemzeti értékeink gyűjtésével és széleskörű megismertetésével kapcsolatban. Az idei nagy érdeklődésre való tekintettel a tárca 227 millió forintos többletforrást biztosít a 2023-as pályázat tartaléklistáján szereplő 112 pályázó számára. Ennek köszönhetően a rendezvények szervezésére, elektronikus kiadványok, honlapok, fényképsorozatok és filmek készítésének támogatására 305 db nyertes pályázó, több mint 634 millió forint támogatási összeget nyert el. A magyar kultúra értékeinek megismertetését célzó vetélkedők szervezésére a 14 db nyertes pályázó csaknem 40 millió forint forrásban részesül.

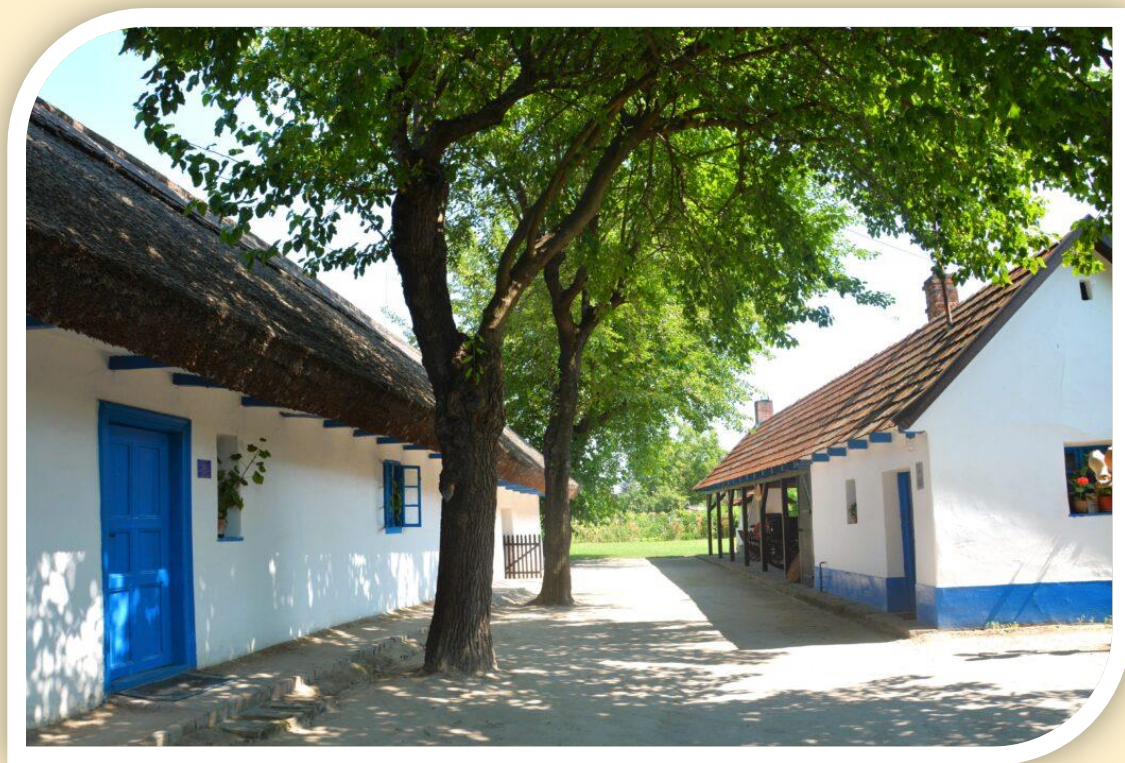
Az öltözködéskultúrát támogató III-as célterületen pedig 6 db nyertes pályázó, 2,5 millió forint támogatási összeget kapott. A tartaléklistán szereplő pályázókkal együtt így összesen 325 nyertes pályázó 677 millió forint forrásban részesül az idei kiírásnak köszönhetően.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

A 2023-AS ÉVBEN AZ ÉV TÁJHÁZA A KISKÖRÖSI SZLOVÁK TÁJHÁZ

Az 1970-es években Dulai András népművelő a helyi lakosok közreműködésével fogott hozzá a település szlovák értékeinek megmentéséhez. Az összegyűjtött anyagból dr. Bárbth János muzeológus közreműködésével 1977-ben nyílt meg a Szlovák Tájház kiállítása, mely a települést 1718-ban újra benépesítő szlovákság kultúráját mutatja be. A tájház Kiskőrös Város Önkormányzatának fenntartásában, a Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum tagintézményeként működik.

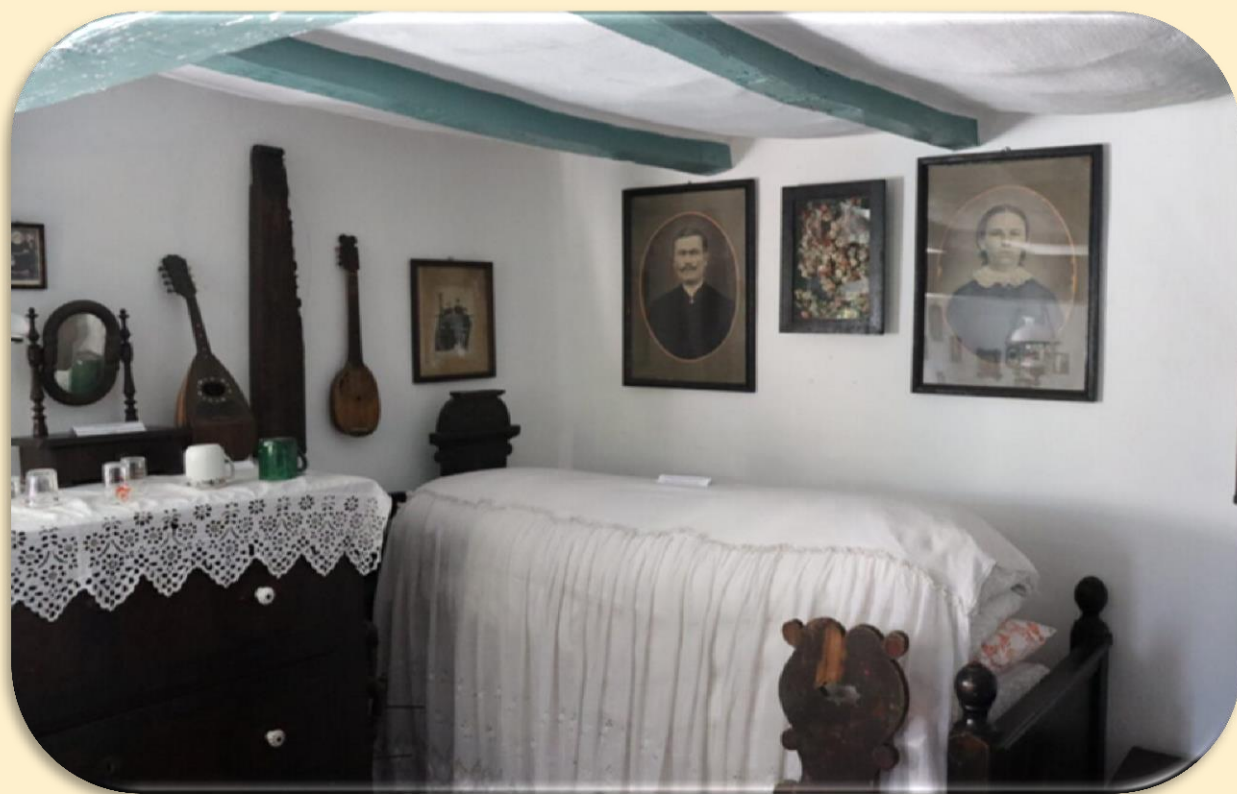
Az alföldi háztípusba tartozó háromosztatú, vertfalú, szabadkéményes, döngölt agyagpadlós parasztház a Szent István utca 23. szám alatt találjuk. Építtetője és egyben első tulajdonosa Kuttyifa András volt, mint ahogy a mestergerendán található véset is mutatja (KUTJFA ANDRS ANNO 1839). Majd a ház a Suba család birtokába került, amikor is megépítették a telek délnyugati felében álló *lacikát*, azaz nyári konyhát, és így nyerte el az épületegyüttes ma is látható arculatát.

Az ezredforduló után számos alkalommal folytak rekonstrukciós munkálatok a portán. Így 2006-ban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által meghirdetett Tengertánc II. pályázat révén megtörtént a lábazati szigetelés és az országban egyedülálló módon a tájházban temperáló padlófűtést alakítottak ki. 2008-ban a Reneszánsz év keretében kemence és nyitott szín épült a nyári konyha folytatásaként. 2019-ben került sor a nádfedél felújítására, illetve a gerinc újra nádazására. 2020-ban a Népi Építészeti Program keretében pedig többek között a födémszerkezet faelemeinek szinte teljes cseréje, a tartószerkezetek csiszolása és védőszeres kezelése, az új nádborítás elkészítése, a világítás korszerűsítése, az 1910-es évekre jellemző színes falfestés feltárása valósult meg.

A tájházban megtekinthető kiállítás a több mint 300 éve itt élő emberek életmódjának, gondolkodásának, szokásainak és tárgykultúrájának lenyomata. A hagyományosan, enteriorként berendezett tisztaszoba és pitar mellett a gyűjtemény kiemelkedő darbjai a hátsó szobában bemutatott darabok: a szlovákság által használt *tranosciusok*, azaz evangélikus énekeskönyvek, a díszített használati tárgyak, a kékfestő öltözékek, népviseleti ruhadarabok.

Ezen kívül a tájház kiállítása bepillantást nyújt a paraszti életmód gazdasági egységeibe (állattenyésztés, szőlőtermesztés) is az istállóban és a nyitott színben található paraszti tárgyak segítségével. Napjainkban számos helyi felajánlásnak köszönhetően tovább bővült a muzeális intézmény tárggyűjteménye, amelyek jelentős részét az anyaintézmény, a Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum Néprajzi Látványtárában mutatunk be.

A kiskőrösi Szlovák Tájház számos eseménynek ad helyszínt az év során: a Tájházak Napja, A népviselet Napja, Múzeumok Éjszakája, a május végén és szeptember első hétvégéjén tartott Városalapítók Napja és Országos Rétesfesztivál, valamint a Kiskőrösi Szüret és Szlovák Nemzetiségi Napok mindegyikén tájházi rendezvényeket is tartanak. Az utóbbi évek kiemelkedő eseménye volt 2022-ben a közösségi összefogással megvalósult szlovák lakodalmas, melyet helyi néprajzi vizsgálat, gyűjtés és helytörténeti kutatás előzött meg. Fontos célja volt, hogy erősítse a helyiek szlovák identitását, összetartsa a hagyományőrző közösségeket.

A muzeális intézmény egész évben várja a helyi oktatási és nevelési intézményeket jeles napokhoz, iskolai gólyanapokhoz, a Petőfi Túrához, hon- és népismereti kihelyezett órákhoz, helytörténeti vetélkedőkhöz kapcsolódó foglalkozásaira. Példaértékű a Kiskőrösi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel folytatott közös munkája, melynek során a fogyatékkal élő tanulókat bevezetik a paraszti kiskertek, veteményeskertek megművelésének hagyományába.

A Kiskőrösi Szlovák Tájház egyik fő erőssége, hogy épületét és tárggyűjteményét magas színvonalon, helyi, hagyományos értéként mutatja be, és maga mellett tudhat egy széles körű, több generációt magába fogadó múzeumi önkéntes csapatot is. A közösség tagjaival közösen dolgoznak érte, hogy a tájház több legyen, mint pusztai kiállítás, egy olyan helyé váljon, amely idősebbeknek és fiataloknak egyaránt segít visszarepülni az itt élő szlovákok vallási, nyelvi, viseleti, táplálkozási és folklór hagyományába, és hozzájárul identitásuk megtartásához.

Forrás: www.tajhazszovetseg.hu, Tájházak és Szabadtéri Múzeumok Szövetsége

TÖBB MINT 36 EZER FÁT ÜLTETTEK EL EDDIG A TELEPÜLÉSFÁSÍTÁSI PROGRAMBAN

A Településfásítási Programban eddig több mint 36 ezer fát ültettek el, az őszi ütemben pedig újabb 8 ezer csemete kerül ki a falvak, kistelepülések közterületeire - közölte az Agrárminisztérium parlamenti államtitkára, Kisteleken.

Farkas Sándor a Csongrád-Csanád vármegyei település termelői piacánál, ahol 25 magas kőrist és korai juhart ültettek, azt mondta, az agrártárca 2019-ben hirdette meg az Országfásítási Programot, a következő évben pedig elindult a Településfásítási Program. Helyszínenként 10-30 fa ültetésére 1350 település pályázott. A kezdeményezésben részt vevő 10 ezer lélekszámúnál kisebb településeken eddig mintegy 36 500 fát ültettek el. A programhoz a földlabdás facsemetéket a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. biztosítja - tudatta a politikus.

A program szeptemberben elkezdődött, harmadik ütemében 345 településen 8 ezer facsemetét ültetnek el, és a kezdeményezés jövő tavasszal is folytatódik - közölte az államtitkár. Az Agrárminisztérium a minőségi fajok ültetésével hozzá szeretne járulni a közterületek képének javításához. Nem elhanyagolható az sem, hogy az elültetett fák javítják környezetük mikroklímáját - hangsúlyozta Farkas Sándor.

A térség országgyűlési képviselői posztját betöltő politikus elmondta, a faültetés a környezet- és természetvédelemre is felhívja az emberek figyelmét. Példaként a közeli Baksot említette, ahol tavaly diákokkal ültettek egy fasort, az iskolai osztályok pedig kiválasztottak egy-egy fát, amelyet gondoznak. Az államtitkár kitért arra is, az Agrárminisztérium összehangolt fásítási és erdősítési programjainak célja, hogy 2030-ra az ország területének 27 százalékát tegyék ki a fával borított térségek.

Somogy, „az erdők országa”, ennek ellenére itt is lehet helyet találni még több fának, amelyek szebbé és vonzóbbá teszik az itteni településeket – mondta Feldman Zsolt Balatonbogláron, a Platán strandon a Településfásítási Program keretében tartott faültetés alkalmával.

Egy város számára a fával borított területei nemcsak gazdag ökoszisztémát jelentenek, hanem egyúttal élhetőbb, a klímaváltozás negatív hatásaival szemben védettebbé teszik környezetünket. Az Agrárminisztérium mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkára a Somogy vármegyei település parkosított szabadstrandján emlékezett az Országgyűlés egykori elnökére, politikusra, Gaál Gasztonra, aki a 20. század elején a Boglári Várdomb fásításával példát mutatott a vidék lakóinak. Ahol van akarat és szándék, ott nemcsak a mai kor embere, de a következő generációk is élvezhetik a megszépült parkokat, utcákat – fogalmazott Feldman Zsolt.

Az államtitkár Balatonlellén, a tóhoz közeli, idén felújított rózsakertben ültetett fák kapcsán úgy fogalmazott: közös felelőssége van a települések vezetőinek, az ott élő honpolgároknak és a kormánzatnak egyaránt abban, hogy a következő évtizedekre is gondolva, alakítsuk környezetünket, hozzanak létre zöld felületeket és fásítsák közterületeiket. Az Agrárminisztérium a minőségi fajok ültetésével járul hozzá a közterületek képének javításához környezetünk élhetőbbé tételéhez.

Forrás: www.kormany.hu, [Agrárminisztérium](http://Agrarminisztérium)

Folyóiratunk aktuális és korábbi számai elérhetők a kormányzati portálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője → Hirdetmények, közlemények).

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA GAZDASÁGI ÚJRAINDÍTÁS KÜZDELEM A VÍRUS ELLEN

DOKUMENTUMTÁR

Szűrés forrás szerint

Szűrés a dokumentum típusa szerint

Szűrés kezdő dátum szerint Szűrés végső dátum szerint

önkormányzati hírlevél **KERESÉS**

Találatok száma: 1 db

Belügyminisztérium

Hirdetmények, közlemények

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127